

ČIVILNO PRAVO

- o V pravna razmerja se osebe prostovoljno vključijo.
- o Gre za ODNOS med osebami(oseba A, oseba B) in premoženju.

Glavna področja civilnega prava:

- **Dedno pravo**
 - o Dediščina; ureja prenos premoženja zapustnika na dediče
 - 2 različna dedovanja
 - Oporočno; po oporoki -> po svoji volji
 - Zakonito ; po zakonu -> če zapustnik ni napisal oporoke
- **Stvarno pravo**
 - o Ureja lastninsko pravico do stvari (lastništvo), pravice lastnika nad stvarjo; pravice preidejo na drugo osebo s pogodbo (Kako preneha/nastane/prepis)
 - Zastavna pravica (zastaviš stvar za denar)
- **Obligacijsko pravo**
 - o Obveznosti; ureja nastanek / prenehanje obveznosti, osebe te obveznosti pridobijo s pogodbami -> upnik/dolžnik
- **Osebno pravo**
 - o Pravice in status posameznikov (oseb; pravnih ali fizičnih) -> človekove pravice
 - Sposobnosti: pravna (od rojstva; EMŠO, DAVČNA, .. -> pravice in obveznosti), krivdna (14/16 let), poslovna (18let) -> volitve(fizične osebe)-> (lahko se odvzame zaradi bolezni)
 - o Pravne osebe dobijo vse 3 sposobnosti hkrati ob registraciji

Podpodročja:

- Avtorsko pravo -> avtorske pravice umetniških oziroma znanstvenih del: zelo kršeno! (snemanje glasbe, ...)
- Pravo industrijske lastnine -> ureja varstvo industrijske lastnine; PATENT, IZUMI, BLAGOVNA ZNAMKA, MODEL, ...

STVARNO PRAVO ureja vse pravice na stvareh.

Glavni predpis: Stvaropravni zakonik

Kako se stvari delijo?

- Premičnine; vse kar lahko premakneš (avto, motor, ..)
- Nepremičnine; zemljišča, stavbe, gozdovi, ... (dokler je del narave je nepremičnina; roža na travniku, ko jo utrgaš -> premičnina)

Kaj je stvari? Je samostojen predmet, ki ga človek lahko obvladuje. Del narave, ki jih človek lahko ima v oblasti. (različne oblike energije in valovanj; elektrika, plin, ..). Stvar-> s čimer lahko sklepaš posle (prodaš, kupiš)

Sestavina stvari je vse kar je del druge stvari. Ne more biti samostojen predmet.

MIZA: vijaki, polica, noge -> različne sestavine

PRITIKLINA je tista premičnina, ki je namenjena uporabi; olupševanju stvari

AVTOMOBIL: ključ -> PRITIKLINA; KMETIJA: traktor-> PRITIKLINA

PLOD je donos stvari (sad nepremičnine). Je neposreden donos/proizvod stvari, ki z ločitvijo od glavne stvari postane samostojna stvar (ko lešnik utrgamo postane samostojna premičnina).

- NARAVNI plod .. sad narave
- CIVILNI/UMETNI plod .. ustvari človek

POSEST? Je imetje v oblasti; ni treba biti lastnik te stvari -> ne enačimo je z lastništvom; dejanska oblast nad stvarjo!
 Posestnik -> si sposodiš knjigo v knjižnici.

- Imaš stvar v posesti, jo kupiš -> pravno gledano je ta stvar njegova; **DOBROVERNI POSESTNIK** (ali boš vrnil .. če veš da ni tvoje in vrneš)
- Kraja -> ni moje ampak vseeno imam to stvar
- **NEDOBROVERNI POSESTNIK** .. če prodam in kupec ne ve, da je stvar ukradena -> DOBROVERNI; če ve -> NEDOBROVERNI
- Posest je pravno varovana – stvar nam ne morejo/ ne smejo odvzeti (če nam -> SODIŠČE nas more zaščititi)
 - o Če nam kdo posega v posest -> **MOTENJE POSESTI** (če sosedove kure jedo na našem vrtu)
 - o Motenje posesti(ni nujno lastnik) -> lahko zastara (absolutni zastaralni rok – 1 leto rok za tožbo)
 - o Relativni zastaralni rok -> 30 dni od motenja posesti
 - Kratki postopki -> prednostni

Kokoške jajce	Plod
Pokrov motorja pri avtu	Sestavina premičnine
Rezervno kolo	Pritiklina
Vzidan tram v hiši	Sestavina nepremičnine
Vgrajeno okno	Sestavina nepremičnine
Ključ od omare	Pritiklina
Drevo v vrtu	Sestavina nepremičnine
Ključ avtomobila	Pritiklina
Kmetijsko orodje na kmetiji	Pritiklina
Pohišstvo v stanovanju	Pritiklina (če bi bilo vgrajeno -> sestavina)
Pšenica na njivi	Sestavina nepremičnine
Tlačilka/pumpa za kolo	Pritiklina
Viličar v podjetju	Pritiklina
Zmontiran radiator	Sestavina nepremičnine

STVARNE PRAVICE

- Lastninska pravica
- Zastavna pravica
- Služnostna pravica

Redke pravice:

- Zemljiški dolg
- Pravica stvarnega bremena
- Stavbna pravica

LASTNINSKA PRAVICA je omenjena že v ustavi; 67 člen

- Stvarnopravni zakonik

Načelo vzajemnosti

- 1 tema -> lastnina v rokah kupcev
- 2 tema -> razlastitev -> odvzem lastnine – samo nepremičnina
- 3 tema -> dedovanje

- Lastninska pravica / zasebna lastnina je zagotovljena v ustavi.
- Lastnik ima stvar v posesti; z njo sklepa posle, lahko z njo prosto razpolaga, lahko jo izkorišča, ...
- Lahko je tudi omejena (zakoni).
 - o Razlogi: sožitje v prostoru (ne smeš motiti drugih -> barve hiše, velikosti, ...) + do kdaj lahko imaš naglas glasbo

- o Javno dobro/javna korist; ceste, hidroelektrarne, ... ODVZEM
- Kako pridobimo lastninsko pravico?
 - o IZVIRNI način

,... so predvideni v zakonu; LP nastane brez volje prejšnjega lastnika (dedovanje brez uporoke)

- o IZVEDENI način

IZVEDENI NAČIN NASTANKA LASTNINSKE PRAVICE .. po volji lastnika se lastninska pravica lahko prenese na drugo pravico -> pogodba, oporočno dedovanje (izvedeni način) .. IZVEDE SE S PRAVNIM POSLOM!

IZVIRNI NAČIN

- Zakonito dedovanje – ni po volji lastnina
- Okupacija / prilastitev – bivši lastnik zavrže stvar; si lahko to stvar nekdo drug prilasti (ker je on po predvidevanju ne potrebuje; saj jo je zavrzel)
- Obveznost najditelja: hraniti – ne uporabljati, policija jo lahko proda; NAJDBA
- Izdelava nove stvari
- Prirast = ko premočnino vgradimo v nepremičnino
- Ločitev ploda
- Pri posestovanje = ko uporabljamo stvar več let in smo dobroverni, smo prepričani da je naše, če to izvajamo 10 let postanemo lastnik (nas nihče 10 let ni oviral)
 - o Tine je kupil avto. -> IZVEDEN, pogodba
 - o Podedovanje stanovanja -> poroka? -> IZVEDEN; ali IZVIRNI
 - o Maja si je sešila obleko -> IZVEDEN

Pravno varstvo lastninske pravice

Sodišče nam zagotavlja pravno varstvo s posebnimi sodnimi postopki:

- Tožba za vrnitev stvari (lastnik zahteva, da se mu vrne odvzeta stvar; 2 dokaza -> dokaz o lastništvu in da ima nekdo drug to v posesti
- Tožba za prenehanje poseganja v lastnino (prepoved+če je škoda -> odškodnina)

NIKOLI NE ZASTARAJO! (ni določenega roka)

Prenehanje lastninske pravice

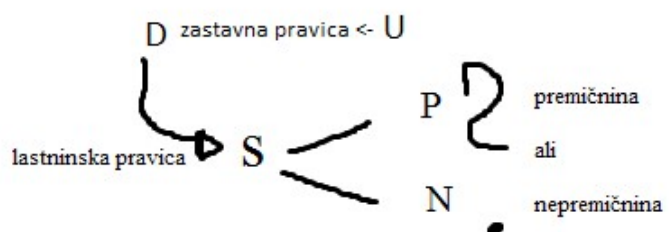
- Ko nekaj prodaš -> PRAVNI POSEL (iz ene osebe na drugo osebo) ; pogodba
- Uničenje stvari
- Opustitev (ko nočeš več met; če drug vzame -> prilastitev oziroma okupacija)
- Razlastitev (javno dobro; odvzame se lahko samo nepremičnina)

ZASTAVNA PRAVICA

Namen: zavarovanje terjatve; zagotovitev poravnave dolga

Nastopata 2 osebi:

- Dolžnik oziroma zastavitelj
- Upnik
- Stvar (obremenjena)

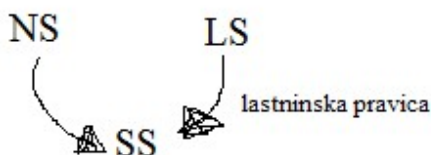
- **Kaj lahko zastaviš?** Stanovanje, avto, zlatnina, vrednosti papirji (zastava vrednostnih papirjev -> LOMBARD), ...
- **Zastava premoženja** -> **ročna zastava** (nujna izročitev zastavljene stvari -> v trenutku IZROČI); v varstvo, če dolжник ne vrne blaga/ stvari ima upnik pravico, da se iz te stvari poplača (proda; razliko vrne); upnik ne sme uporabljati stvari razen če se drugače dogovorita; če uporablja stvar -> uporabnik ni dolg.
 - Uporabljaš avto -> manj plača (kot najemnik; oprema, avto, kolo, motor, ...)
 - Upnik ima stvar v posesti in z njo ravna kot dober gospodar. Stvari si ne sme prilastiti. Manjša stvar -> sam prodaja; večja stvar -> sodišče (sodni cenilec) -> dražbe, ...
- **Zastava nepremičnine** -> **hipoteka** (ni fizično; samo v evidencah, ne prenese se lastništvo) -> hiše, poslovni prostori, zemljišča, letala, ladje, ...
 - Tudi ko je stvar obremenjena jo ima lastnik še vedno v posesti. V evidencah, kjer je zapisano lastništvo pa piše, da je nepremičnina v zastavi/da je obremenjena. (zemljiška knjiga)
 - Ko je dolg v celoti poplačan -> zemljiška knjiga -> dolg je poplačan; še vedno se vidi, da je bil tam dolg
 - Lastnik ostane lastnik, nepremičnino ima še vedno v posesti; vzamejo mu če dolga ne poplača do določenega roka oziroma ne plačuje svoje obveznosti (javno prodano; preko sodišča)
 - Če lastnik prodaja hišo z hipoteko se ta prenese na novega lastnika; podjetje ima hipoteke na vseh nepremičninah -> banka ima prednost pred drugimi upniki
 - Ali je zastavljena stvar vredna več? Ali manj kot dolg? Če manj -> se stvar prodaja a dolg ni poplačan! (vrednosti stvari se z leti nižajo)

Nepovrnjene dolge prenesejo na »slabo banko«; prav tako stvari

SLUŽNOSTNA PRAVICA -> pravica do uporabe tuje stvari

2 osebi:

- Nosilec služnosti
- Lastnik stvari
- Služna stvar

SAM NEPREMIČNINE!

Lastnik stvari je dolžan dovoliti nosilcu služnosti,

da v DOLOČENEM

- Lahko hodi po njegovi zemlji
- Pravni posel + vpis v zemljiško knjigo
- Če ni druge poti je služnost mogoče dobiti na sodišču!

Nastane lahko s:

- Pravnim poslom
- Sodna pot -> sodišče odredi, da lastnik mora dovoliti uporabo stvari

1. **OSEBNA SLUŽNOST**; določeni osebi dovoli, da uporablja stvar
2. **STVARNA SLUŽNOST**; ima služnostno pravico vsakokratni lastnik

.. osebna -> stanovanje

.. stvarna -> paša živine

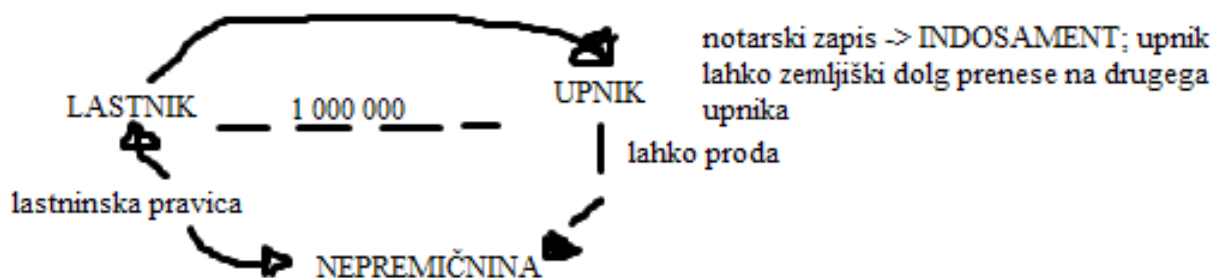
POGOJI za nastanek služnostne/lastninske/zastavne oz. STVARNE pravice

- **PRAVNI NASLOV**; moremo imeti PRAVNO OSNOVO; pravni posel -> pogodba ali odločba državnega organa -> služnostna
- **PRIDOBITNI NAČIN**; premičnina/nepremičnina?; dejstvo! Šele, ko je nova oseba zapisana v zemljiško knjigo je lastnik nepremičnine
 - o Premičnine -> IZROČITEV ; avto->ključ

ZEMLJIŠKI DOLG -> samo nepremičnine

- Terjatve

Zemljiški dolg lahko nastane samo z notarskim zapisom (zemljiško pismo; pogodba, ki ga lastnik dovoli napisati in v njem dovoljuje upniku, da se poplača iz te nepremičnine in ima prednost pred ostalimi upniki) *lastnik napiše notarju in dovoli upnika izplačati z nepremičnino dolg*

Indosament -> uradni zapis, da se prenese lastništvo vrednostnega papirja

STAVBNA PRAVICA je pravica na tuji nepremičnini, ki dovoljuje, da ima nekdo na tujem zemljišču zgrajen objekt + vpis v zemljiško knjigo, pogodba z lastnikom !

PRAVICA STVARNEGA BREMENA .. podobna služnostni

NEPREMIČNINSKE EVIDENCE

Pomen:

- Varnost pravnih razmerij (zemljiška knjiga -> varnost)
- Publiciteta (javna dostopnost podatkov)

Vrste nepremičninskih evidenc:

- Zemljiška knjiga
- Kataster
- Druge evidence ; vodi jih GURS
 - o Register nepremičnin -> VSE NEPREMIČNINE (vrednost nepremičnin)
 - o Register prostorskih enot
 - o Evidenca državnih meja
 - o ...

ZEMLJIŠKA KNJIGA

- Je pravna evidenca nepremičnin
- Izkazuje pravna razmerja
 - o PRAVICE IN PRAVNA DEJSTVA

Vodi jo: **OKRAJNO SODIŠČE**

KATASTER

- Je dejanska evidenca nepremičnin
- Izkazuje dejanske podatke o nepremičninah in njenih lastnostih
 - o Zemljiški kataster
 - o Kataster stavb

Vodi ga: **GURS (E-prostor)**

ZEMLJIŠKA KNJIGA

- Javna knjiga
- Preslikava nekaterih podatkov iz katastra (povezanost obeh)
- Zagotavlja varnost PROMETA z nepremičninami (nakup/prodaja)
- Je evidenca nepremičnin po lastnikih (ključni podatek -> KDO JE LASTNIK?)
- ZK postopek (vpis) je nepravdni postopek
 - o Pravdni : 2 osebi, ki dokazujeta svoj prav, ni škode, nimata državnih tožilcev -> SPOR
 - o Nepravdni: NI SPORA! ; da bodo zadeve uradne to poteka na sodišču; primer: prenos lastninske pravice

Sodni register -> ko podjetje (d.d., d.o.o.) registriraš -> NEPRAVDNI postopek

PODATKI V ZEMLJIŠKI KNJIGI

O PRAVICAH NA NEPREMIČNINAH	O PRAVNIH DEJSTVIH v zvezi z nepremičninami; znak, da se z nepremičnino NEKAJ dogaja NEKAJ=SODNI POSTOPEK
O STVARNIH PRAVICAH; SP nastanek z vpisom! Lastninska pravica, hipoteka, služnost, ...	Stečaj Postopek odvzema poslovne sposobnosti
O OBLIGACIJSKIH PRAVICAH; OP obstaja že prej a učinek dobi z vpisom Najemna, predkupna, prepoved, odtujitve(občina ima predkupno pravico zaradi določenega interesa -> če hoče delat park, cesto -> VKNJIŽBA)	Razlastitev; postopek razlastitve Spor za nujno pot(služnost) ... <div style="text-align: center;"> ZAZNAMBA </div>

VRSTE VPISOV V ZEMLJIŠKO KNJIGO:

1. **Plomba** – začet je postopek za vpis pravice ali dejstva v zemljiško knjigo, a sodišče se še ni odločalo
 - a. Nekdo je z listinami (pogodba, sklep o dedovanju, ..) prišel na ZK in predlaga začetek postopka
 - b. Vpiše se natančen čas (datum+ura) – zavaruje se vrstni red vpisa pravice
 - c. Sodišče obravnava predlog
 - d. Če je dovoljen vpis, se šteje vpis od dneva PLOMBE
2. **Vknjižba** – vpis pravice
 - a. Primeri:
 - i. Stvarne pravice
 - ii. Obligacijske pravice; obveznosti, ki nastanejo iz pogodbe; prodajna, darilna, menjalna pogodba -> OBLIGACIJSKE POGODBE
3. **Zaznamba** – vpis pravnega dejstva
 - a. Primeri:
 - i. Stečaj, postopek razlastitve, ...

VPIS V ZK

- Trajen vpis – nič se ne briše
- Podatki, ki niso več veljavni se označijo z rdečo barvo (podčrtajo)

SESTAVA ZEMLJIŠKE KNJIGE:

- **GLAVNA KNJIGA**- sestavljajo jo zemljiškknjižni vložki
- **ZBIRKA LISTIN** – to so vse listine, ki so podlaga za ZK spremembe (tudi v preteklih postopkih)

VSEBINA GLAVNE KNJIGE : podatek na ZK vložku: katastrska občina (v SLO jih imamo 2698) + številki ZK vložka + sodišče, ki vodi glavno knjigo

POPISNI LIST – podatki o nepremičninah: parcelna številka, površina, raba, ... -> A LIST

LASTNINSKI LIST – podatki o lastnikih, solastnikih, deležih (1/2) in vse spremembe ter temelji za vpis spremembe (pogodba, sodba, ... ki je priložen in se nahaja v zbirki listih) -> B LIST

BREMENSKI LIST – podatki o omejitvi lastninske pravice na nepremičnini zaradi pravnega dejstva oziroma pravice (hipoteka, zastavna pravica, ..) -> C LIST

KATASTER je osnova za vodenje evidenc nepremičnine

- Zemljiški kataster – zemljišča
- Kataster stavb – samostojne stavbe zgrajene na zemljiških

Osnovna pojavna oblika nepremičnine je zemljiška parcela.

- ➔ Zemljiška parcela = strnjeno zemljišče, ki leži znotraj ene katastrske občine in je v zemljiškem katastru označena kot parcela s svojo parcelno številko.

V SLO. = 5 000 000 parcel

KATASTER vsebuje lastnosti zemljiških parcel:

- **Indetificirana oznaka parcele** – je osnovni evidenčni podatek o nepremičninah, je kombinacija številke parcele + katastrske občine.
- **Meja, površina parcele**
- **Lastnik** – ta podatek se vzame iz ZK
- **Upravljavc parcele** – kjer je lastnik RS se vpiše konkreten organ
- **Dejanska raba zemljiška** – za kakšen namen se uporablja (kmetijska, gozdna, vodna, neplodna zemljišča, pozidano zemljišče, ...)
 - o Raba je določena v prostorskih aktih; lahko se spremeni na občini -> če odobrijo

DEDNO PRAVO

Zakon o dedovanju

DEDIČI, ZAPUSTNIK, PREMOŽENJE

- **Dedovanje po zakonu**; sorodstvo, ne glede na voljo zapustnika
- **Dedovanje po oporoki**; volja zapustnika

Dedovanje po zakonu: prednost bližnji sorodniki; 3 dedni razredi:

- **1 dedni razred**: v enakih deležih partner & potomci

***vstopna pravica**; če je potomec umrl na njegovo mesto vstopijo vnuki (oče – zapustnik, sin – umrl, od sina sin deduje)

- **2 dedni razred**: partner $\frac{1}{2}$ in zapustnikovi starši $\frac{1}{2}$ (če ni imel otrok)

***izjeme**: če staršev ni več; namesto staršev vstopijo potomci staršev (bratje, sestre); če nima staršev & bratov, vse dobi žena. Če nima partnerja/zakonca vse dobijo starši. Če ima sam 1 starša dobi $\frac{1}{2}$ in bratje/sestre $\frac{1}{2}$

- **3 dedni razred**: dedek in babica; vsak $\frac{1}{4}$

***vstopne pravice** – tete in strici če ni starih staršev; če teh ni – sestrične in sestriči

*če v 1, 2 in 3 dednem razredu ni nikogar – **dobi država**

NUJNI DELEŽ: nujni dediči so zakoniti dediči ampak če zapustnik naredi oporoko ima oporoka prednost; lahko zahtevajo nujni delež, ker bi dedovali zakonito (ker so sorodniki)

1 dedni razred lahko zahtevajo $\frac{1}{2}$ tistega, kar bi jim po zakonu pripadalo; 2 in 3 zakon pa $\frac{1}{3}$

Nujni dedič -> bratje in sestre samo če so nesposobni za delo in nimajo lastnih sredstev za preživetje

Zapustnik lahko **RAZDEDINI** dediče, tudi pravico do nujnega deleža lahko prekliče. Kadar je nekdo bil nasilen do zapustnika, kadar se je nekdo vdal brezdolju, če je nekdo naredil hud prekršek /kaznivo dejanje zoper zapustnika, ko kdo nepošteno živi, ...

V oporoko ime+priimek + VZROK.

Oporočno dedovanje

OPOROKA oz. TESTAMENT

*enostranski pravni posel v primeru smrti; ena volja – zapustnikova

POGOJI ZA VELJAVNOST:

- Sposobnost osebe oz. zapustnika; prištevnost, zdravje, 15 let starosti
- Volja zapustnika oz. oporočitelja; prostovoljno brez sile in groženj -> **NAPAKA VOLJE**
 - o Oporočitelj lahko vsak trenutek oporoko prekliče/spremeni; tu je pomemben datum
- **Vsebina**

MORA BITI:

- o Možna; uresničljivo
- o Dopustna; legalno, v skladu z zakoni in ustavo
- o Določljiva; natančno določeni dediči; **KDO KAJ DOBI, KAJ, KOLIKO**
 - **VOLILO**; zapustnik nekaj deduje osebi, ki ni dedič
 - **NAMESTNIK**; če prvi noče vzeti premoženja potem namestnik vzame
 - **RAZDEDINJENJE**
 - **PREKLIC PREJŠNJE OPOROKE**
 - **PRIZNANJE OČETOVSTVA**
 - **VOLJA KDO BO SKRBNIK ZAPUSTNIKOVIH OTROK**
 - **POGREB, SPOMENIK** – kakšen naj bo, ...
- Oporoka lahko vsebuje tudi **POGOJE** v kakšnem primeru kdo kaj dobi!
 - o Podeduješ zemljišče in ga ne smeš prodat

Pri oporoki so lahko prisotne priče.

Pri sestavljanju oporoke dediči NESMEJO biti prisotni! Ne sme biti podpisan kot priča.

4 pogoji:

OBLIKA

Glede na obliko poznamo več vrst oporok:

- **LASTNO ROČNA** – zapustnik sam napiše in podpiše ter shrani (najbolj varno odvetniku)
- **PISNA PRED PRIČAMI** – priče se podpišeta v oporoko
 - o Priča mora razumeti jezik, mora znati brati in biti prisoten + poslovna sposobnost (18 let) + ne sme biti v krvnem sorodstvu in ne sme biti partner
- **SODNA** – pred sodnikom + volja zapustnika; oba podpišeta
 - o Če zapustnik ne zna pisati -> podpis 2-h prič
 - o Napiše in overi sodnik
- **NOTARSKA** – pisna ali ustna z 2ma pričama; napiše jo notar
- **USTNA**; izjema .. v času izrednih razmer (vojna, naravne katastrofe; 2 priče čim prej napišeta in odneseta na sodišče -> veljavnost 30 dni)
- **IZREDNA**; na letalu, ladji (potop); poveljnik ladje/letala napiše ali pove; veljavnost 30 dni
 - o V vojski -> starešina, ki vodi četo

Oporoka je veljavna četudi na njej ni datuma.

Zapuščinski postopek se izvaja na **OKRAJNEM** sodišču (nepravdni/pravdni); začne se z smrtjo osebe; če dediči niso znani jih sodišče skliče, pridejo pa tudi tisti, ki mislijo da so.

Če se v 1 letu nihče ne odzove na poklic -> DRŽAVNA LAST

- Prenos premoženja na dediče

Dediščina se zmanjša z dolgovi (tudi dolgovi se dedujejo)

Po ZP sodišče napiše sklep o dedovanju.

Ta sklep dediči nesejo na ZK če podedujejo nepremičnino in se LP prenese na njih.

Dedič lahko tudi odklone/ne sprejme dediščine. -> to mora pisno oz. ustno na sodišču izjaviti in tega ne more preklicati.

OBLIGACIJSKO PRAVO

Obligacijski zakonik – glavni predpis

- Splošni del

Vsebuje splošna pravila, ki veljajo med dvema osebama, ki skleneta obligacijsko pogodbo (veljajo za vse pogodbe)

- Posebni del ureja vsako pogodbo posebej.

OBLIGACIJSKE POGODBE: prodajna, darilna, posojilna, zavarovalna, prevozna, najemna, zastopniška, ...

ZNAČILNOSTI obligacijskega razmerja

- Obveznostno razmerje med dvema osebama:
 - o 2 osebi (upnik – dolžnik; kupec – prodajalec) obe stranki s sklenitvijo pogodbe pridobita pravice in obveznosti

* relativno razmerje: sklenjeno med dvema, točno določenima osebama izpolnitev obveznosti lahko zahtevamo samo od tistega s katerim smo sklenili pogodbo oz. samo od določene osebe

* stranke vstopijo v razmerje prostovoljno;

* obligacijska razmerja so naš vsakdan -> prodajna pogodba

ABSOLUTNA PRAVICA – popolna pravica nad neko stvarjo, brez omejitev

- Lastninska
- Lahko jo uveljavljaš do vseh oseb
-

ZNAČILNOSTI

- o Prostovoljno
- o Odvisno od pogodb – naziv strank
- o Pravila na področju obligacijskega prava so **DISPOZITIVNA** – stranki jih lahko spreminjata
- o **JE ZAPISANO!** A jih vseeno lahko spremenita
- o »razen če se stranki dogovorita drugače«

OBLIGACIJSKO PRAVO

Obligacijski zakonik – glavni predpis

- Splošni del

Vsebuje splošna pravila, ki veljajo med dvema osebama, ki skleneta obligacijsko pogodbo (veljajo za vse pogodbe)

- Posebni del ureja vsako pogodbo posebej.

OBLIGACIJSKE POGODBE: prodajna, darilna, posojilna, zavarovalna, prevozna, najemna, zastopniška, ...

ZNAČILNOSTI obligacijskega razmerja

- Obveznostno razmerje med dvema osebama:
 - o 2 osebi (upnik – dolжник; kupec – prodajalec) obe stranki s sklenitvijo pogodbe pridobita pravice in obveznosti
- Prostovoljno
- Odvisno od pogodb – naziv strank
- Pravila na področju obligacijskega prava so **DISPOZITIVNE** (stranki jih lahko spreminjata)
- JE ZAPISANO a jih lahko spremenita ; »razen, če se stranki dogovorita drugače«

* relativno razmerje : sklenjeno med dvema, točno določenima osebama izpolnitev obveznosti lahko zahtevamo samo od tistega s katerim smo sklenili pogodbo oz. samo od določene osebe

*stranke vstopijo v razmerje prostovoljno;

*obligacijska razmerja so naš vsakdan -> prodajna pogodba

ABSOLUTNA PRAVICA – popolna pravica nad neko stvarjo, brez omejitev

- Lastninska pravica
- Lahko jo uveljavljaš od vseh oseb

KONGENTNA PRAVILA – nemogoče spreminjati, veljajo za vse -> SPLOŠNA PRAVILA

Obligacijsko razmerje je pravno varovano! Država stoji zadaj.

- Če dolжник ne plača lahko upnik zahteva preko sodišča, da dolžnika prisilijo

IZVRŽBA – sodišče zahteva, da kupec plača; izvržba na podlagi verodostojne listine -> račun

- Pozove, nato pošlje v banko, katera vzame denar iz TRR ali pa se naredi izterjava na hišo (RUBEŽNIK)

Stranke v obligacijskem razmerju stas ENAKOPRAVNE (praviloma); razen v primeru banka->dolжник (nista popolnoma enakopravna).

VRSTE OBVEZNOSTI

KRITERIJI:

- Po nastanku/glede na nastanek
 - o **Poslovne**; pravni posel/pogodba
 - o **Neposlovne**; po zakonu; če se nekaj zgodi in nato po zakonu nastanejo obveznosti -> npr. odškodninska obveznosti
 - o **Ko nekdo povzroči škodo**
- Glede na obseg pravnega varstva
 - o **Civilne**; pravno varovane (lahko tožiš)
 - o **Naturalne**; niso pravno varovane; primer: terjatev iz stave;
 - zastaranje(poteče; in se civilna obveznost spremeni v naturalno),
 - če upnik ne terja v določenem roku, terjatev zastara!;
 - splošni zastaralni rok – 5 let

Če sta upnik in dolжник gospodarske družbe je zastaralni rok 3 leta.

Zakon zahteva, da upniki skrbno preverjajo in pravočasno terjajo! Če je zastarelo ne more več terjati!

- Po času izpolnitve/glede na čas izpolnitve
 - o **Trenutne obveznosti**; izpolnitev je 1x dejanje
 - o **Trajne**; trajajo neko dogovorjeno časovno obdobje
- Glede na predmet izpolnitve
 - o **Pozitivne**; zahtevajo aktivno ravnanje; od ene stranke zahteva AKTIVNOST
 - Storitve
 - Dajatev; neki more izročiti, npr. blago
 - o **Negativne**; dolжник neki NE SME narediti -> pasivnost!;
 - Primer: opustitev(NEKI NESME; starši zapustijo kmetijo, v pogodbi je zapisano, da je ne smeš prodat!) oz. dopustitev (služnostna pravica; dovoliš, da se sosedove kure pasejo na moji travi)
- Denarne obveznosti; vrne se v denarju; DAJATEV->DENAR
 - o Izražena v denarni enoti
 - o Rok plačila/poravnave/zapadlost
 - o Zamudne obresti; če ne poravnavaš v določenem roku; pogodbene obresti (če se dogovorita) ali pa zakonsko določene
- Več osebne obveznosti
 - o UPNIK IN VEČ DOLŽNIKOV
 - o Lahko so deljene ;npr. vsak da 5000€
 - o Ali pa nedeljene/solidarne; vsi dolgujejo enako; če 2 nimata nič, plača eden-> SOLIDARNOST
- Solidarne obveznosti

- o Vsi odgovarjajo za celotno obveznost

POGOJI ZA VELJAVNOST POGODBE

Na splošno/pogoji za veljavnost vseh pogodb (so predpisani v splošnem delu OZ).

Če katerikoli izmed teh pogojev ni izpolnjen je pogodba NEVELJAVNA:

- Nična ali
- Izpodbojna

POGOJI:

1. Sposobnost strank
2. Možnost, dopustnost in določljivost posla
3. Pravna volja
4. Oblika

1. SPOSOBNOST STRANK

- a. **Pravna sposobnost** (ob rojstvu); EMŠO, osnovne pravice in obveznosti
- b. **Poslovna sposobnost** (18. Let); lahko sklepaš posle, volitve;
 - i. Je nujno potrebna sposobnost pri sklepanju poslov, da je posel VELJAVEN
- c. **Krivdna sposobnost** (14,15 ali tudi 12 let); odgovarjaš za to kar narediš

PRAVNE OSEBE dobijo vse 3 sposobnosti ob registraciji podjetja!

- Če posle sklepa pooblaščen oseba v imenu pravne osebe
 - o direktor-OBVEZNO -> ZASTOPNIK PO ZAKONU! (pri pravnih osebah)
 - o prokurist-NI NUJNO POTREBEN&ni treba, da je zaposlen&ima zelo široka pooblastila;ne sme sklepati poslov z nepremičninami, mora biti vpisan v register+javno (ostala pooblastila niso javna)
 - o Sodišče določi zakonitega zastopnika
 - o Zastopniki po pooblastilu(npr. pooblaščenec v banki); lahko pooblastimo osebo z:
 - splošnim ali
 - specialnim (npr. pooblaščenec v banki) pooblastilom; lahko podpisuje v našem imenu
 - o Specialno pooblastilo-> odgovarja za določene stvari
- Uzance -> dobri poslovni običaji;
 - o Običaji ponavadi niso zapisani
 - o Uzance so zapisane; na nekem poslovnem področju (npr. gostinstvo) -> IZRAZI!

2. MOŽNOST, DOPUSTNOST IN DOLOČLJIVOST POSLA

- a. **MOŽNOST** -> da je sploh možno na tem svetu to naredit!
- b. **DOPUSTNOST**-> legalno; v skladu z zakoni in ustavo, moralo, uzancami, ..
- c. **DOLOČLJIVOST** -> posel mora biti definiran (KAJ, KAKO, KDO, KAKOVOSOT, KOLIČINA, CENA, PREDMET POGODBE?? -> opis izdelka/storitve)
- d. Te zadeve določita obe stranki s pogajanjem

3. PRAVA VOLJA

- a. Ni groženj(ni važn kdo grozi -> tudi, če grozi nek 3-ji)!; NAPAKA VOLJE; prevara, zmota (nepravilno predstavljene okoliščine) -> takšna pogodba NI VELJAVNA!
 - i. Pri zmoti je odvisno od tega kakšna je zmota:
 - **BISTVENA**; nisem vedela
 - **NEBISTVENA**; bi vedela in vseeno kupim
 - **TUDI NI VELJAVNA POGODBA!**
- b. Obe morata izraziti svojo resnično voljo -> **SOGLASJE**
- c. Posel je sklenjen pri ravnovesni ceni/količini; oba se moreta strinjati -> **SOGLASNA VOLJA**
- d. Posel mora biti sklenjen **JASNO IN BREZ NAPAK**

*prevara - > namerno/naklepno v zmoto

*fiktivna pogodba -> ne obstaja; samo PRETOK DENARJA

4. OBLIKA

- a. Na kakšen način bosta izrazila voljo?
- b. ODVISNA OD VRSTE POSLA/POGODBE
- c. Nekatere pogodbe morajo biti **NUJNO ZAPISANE** (npr. posli z bankami, avtomobili-prepis avtomobila, ..)
- d. Lahko je tudi **MOLČE** - in je veljavna (brez da se pogajaš)
- e. **TUDI BREZ PODPISA** je lahko veljavna (kupiš čokolado, nevzameš računa, nič ne rečeš ..) -> ko plačaš nakažeš, da se STRINJAŠ z predmetom pogodbe

- f. Torej oblika je lahko: **MOLČE, USTNO, PISNA OBLIKA** (avtomobili, nepremičnine); **PISNO Z PRIČO** (ki ima certifikat-matičar/notar! & v posebnem prostoru npr. POROKA)
- g. Pisna oblika je PRIPOROČLJIVA, ker je **DOKAZ** o sklenitvi posla/pogodbe.
 - i. Dokaz v primeru da pride do spora
 - ii. Če nimamo pisno ali prič **NIMAMO DOKAZA!**
 - iii. Zapisat čim več stvari! -> lastnosti, ... **ZADNJI DOGOVOR**; pri večjih poslih oz. pogodbah če pred **NOTARJEM** (zemljiški dolg, družbena pogodba; tudi pri nepremičninah, služnosti, ..)

PRIMERI:

- Prodajalec-kupec + ustno nepremičnina -> **NIČNO!** (more biti pisno! -> napačna oblika)
- Maja da 100€ zaradi grožnje -> **IZPODBOJNOST!** (napaka volje)
- Prodaja ledvic -> **NIČNO!** (ni dopustno)
- Prodajna pogodba z nedoločenim predmetom -> **NIČNO!**

NEVELJAVNOST POGODBE (niso izpolnjeni vsi pogoji)

- **NIČNOST**
 - o Neveljavni pravni posel
 - o Ne izpolnjuje predpostavk za veljavnost
 - o Možnost, dopustnost, določljivost, oblika, lahko tudi sposobnost -> neveljavno
 - o **SPLOŠNO:**
 - Nasprotuje ustavi, prisilnim predpisom in moralnim načelom
 - Predmet pogodbe je nedopusten, nemogoč
 - Pogodba ni sklenjena v predpisani pogodbi
 - Oderuška pogodba
 - Prodajna pogodba za stvar zunaj prodajnega prometa (droge, ..)
 - Npr. pogodba o zaposlitvi za osebo, mlajšo od 15 let.
 - o **DELNA NIČNOST**
 - En člen v pogodbi je neveljaven, lahko pogodba vseeno ostane veljavna, le da se ta člen/določilo ne upošteva
 - o **POSLEDICE:**
 - Vračilo stvari/denarja (kar je/sta prejela na podlagi pogodbe)
 - o Na ničnost pazi sodišče po uradni dolžnosti, na ničnost se lahko sklicuje vsaka zainteresirana oseba, pravica do uveljavljanja ničnosti NE zastara.
 - o **VSAK LAHKO UVELJAVLJA**
 - o **POGODBA JE NIČNA OD ZAČETKA**
- **IZPODBOJNOST**
 - o Sposobnost & volja -> neveljavno
 - o Napaka volje!
 - o Pogodbe strank, ki nimajo poslovne sposobnosti
 - o Grožnja, prevara
 - o Ko se pogodba izveljavlja si morata stvari **VRNAT** ali pa **DENARNO POVRNIT**
 - o + **ŠKODA!**
 - o Pravico za uveljavljanje ima stranka v pogodbi, kateri je bila povzročena škoda
 - o Zastaralni rok -> 1 leto od takrat, ko je zvedel za neveljavnosti
 - o Absolutni zastaralni rok -> 3 leta od pogodbe
 - o Stranka se mora sama sklicevati na izpodbojnost -> mora met **DOKAZ**
 - o **POSLEDICE SO ENAKE KOT PRI NIČNOSTI!**
 - o Pogodba velja dokler je nekdo ne **IZPODBIJE**

UTRDITEV OBVEZNOSTI MED KUPCEM IN PRODAJALCEM oz. katerima koli strankama

- Kadar obstaja sum/dvom, da ena stranka ne bo izpolnila obveznosti
 - o **NEZAUPANJE**

POROŠTVO

- Porok se zaveže, da bo izpolnil veljavno in dospelo obveznost ene stranke
- Torej: 2 STRANKI + OBLIGACIJSKA POGODBA TER POROK (3 oseba) -> porok utrdi obveznost vendar nima nič s pogodbo (ni nič dolžan oz. ni upnik je neka 3 oseba); med njima je tudi poroštvena pogodba, ki mora biti **PISNA**
- Poroštvena pogodba
- Porok nase prenese obveznosti; jamči, če stranka1 nebo izpolnila obveznosti pravočasno bo to naredil on

VARŠČINA

- Določena vsota denarja, običajno v višini enomesečne najemnine, ki jo nekateri najemodajalci zahtevajo od najemnikov ob vselitvi in plačilu prve najemnine
- **SE POTRDI, DA JE POGODBA SKLENJENA -> GARANCIJA** – stranka lahko varščino dobi nazaj

ZASTAVA

- Stvarna pravica do tuje stvari; to pravico ima zastavni upnik, stvar pa je last dolžnika
- Lahko razpolaga s to stvarjo, jo hrani
- Zavarovana terjatev!
- Če dolžnik ne plača, lahko zastavni upnik stvar proda in se poplača skupaj z obrestmi in stroški pred drugimi upnik

PREDUJEM/PREDPLAČILO/AVANS

- Je vnaprejšnja izpolnitev (izpolnitev obveznosti v naprej); stranka opravi dajatev/storitev že pred zapadlostjo
- Učinkuje kot zavarovanje pogodbe, saj delna izpolnitev dolžnika sili, da izpolni še ostalo
- Dogovor o predujmu nima učinka are – če se pogodba ne izpolni se predujem VRNE, zmanjšan za stroške, ki so nastali zaradi neizpolnitve
- Primer: naročiš omare, plačaš predujem za material

PRIDRŽEK LASTNINSKE PRAVICE

- Dogovor pri prodajni pogodbi; prodajalec si pridrži lastninsko pravico do stvari, dokler kupec ne plača CELOTNE KUPNINE

ODSTOPNINA/SKESNINA

- Ena ali druga stranka lahko odstopita od pogodbe
- Plačilo določenega zneska

ARA

- Znesek denarja ali neka količina nadomestnih stvari
- Ob sklenitvi pogodbe jo ena stranka da drugi v znamenje, da je pogodba sklenjena
- Pogodba je sklenjena, ko je ara dana
- Če od pogodbe odstopi kupec are ne dobi nazaj, če pa prodajalec pa mora ta vrniti dvojno aro
- Pri izpolnitvi pogodbe se mora ara vrniti ali všteti v izpolnitev obveznosti

POGODBENA KAZEN/PENALI

- Dogovor med upnikom in dolžnikom
- Da bo dolžnik plačal upniku določen znesek denarja ali drugo premoženjsko korist
- To se zgodi, če ne izpolni pogodbe ali zamudi z izpolnitvijo
- Predvsem tam, kjer je zelo pomemben rok izpolnitve; npr. gradnja šole
- Pogodbene kazni so v naprej določene v točno določenem znesku denarja/dan, ki zamuja (npr. 10€/dan)

ODŠKODNINSKA OBVEZNOST

- Pogodbena – nastane s pogodbo
- **Odškodninska obveznost – NASTANE ZARADI POVZROČITVE ŠKODE!**

Vrste:

- Poslovne – pogodbene
- **Neposlovne – po zakonu; odškodninska obveznost**

POGOJI ZA NASTANEK:

1. Nedopustno škodljivo dejstvo

- a. Je ravnanje pravnega subjekta, gre za NEDOPUSTNO RAVNANJE pravne ali fizične osebe, zaradi katere je nastala škoda (aktivno-zanalašč, neka aktivnost oz. pasivno – slučajno, naključno ravnanje)
- b. Proti pravnim pravilom – nedopustno ravnanje!
- c. Pravno dopustna ravnanja s katerim se povzroči škoda; IZJEME – SILOBRAN; ali pa če škoda nastane naključno(slučajno) brez ravnanja oseb

2. ŠKODA

- a. Je izguba ali prikrajšanje pravno varovanih dobrin ali interesov
- b. PREMOŽENJSKA ŠKODA
 - i. Navadna; zmanjšanje premoženja
 - ii. Izgubljeni dobiček; prepreči se povečanje premoženja
- c. NEPREMOŽENJSKA ŠKODA
 - i. Zaradi povzročitve telesnih/duševnih bolečin, strah, žalitev časti, ..
 - ii. NEMATERIALNO

3. VZROČNA ZVEZA

VZROK	Dokazano breme na strani	POSLEDICA
ŠKODLJIVO DEJSTVO	oškodovana	ŠKODA

4. ODGOVORNOST

- a. Oseba, ki ji je mogoče pripisati škodljivo ravnanje, mora biti za svoje ravnanje (ali za nastali dogodek) po pravnih pravilih odškodninsko odgovorna!
 - i. ODGOVORNOST JE LAHKO

1. SUBJEKTIVNA
2. OBJEKTIVNA

SUBJEKTIVNA ODGOVORNOST:

- Krivdna odgovornost; če je oseba krivdno/škodljivo ravnala
- Oseba je odgovorna, če je kriva za škodljivo ravnanje
- POGOJ – prištevnost(poslovna sposobnost)

KRIVDA – oseba ni izpolnila svojih obveznosti oziroma ni ravnala skrbno, kot zahtevajo pravila (pasivno – ne aktivnost)

STOPNJEVANJE KRIVDE

- **Malomarnost** – lažja oblika krivde
 - o Težka malomarnost – ravnanje v nasprotju s skrbnostjo povprečnega človeka
 - o Lahka – zanemarjena je skrbnost dobrega gospodarja
- **Naklep** – najhujša oblika krivde – dejanje je storjeno z namenom, storilec je vedel za posledice, pa je kljub temu tako ravnal!

Stopnja krivde je pomembna za določanje višine odškodnine.

KDOR JE POVZROČIL ŠKODO, JO JE DOLŽAN POVRNITI, RAZEN ČE DOKAŽE, DA JE ŠKODA NASTALA BREZ NJEGOVE KRIVDE!(VIŠJA SILA)

OBJEKTIVNA ODGOVORNOST:

- Vzročno izvira iz dejavnosti ali stvari
- Pravno je predpisana v primerih:
 - o Odgovornost za nevarne snovi ali nevarne dejavnosti (vsak, ki se s tem)
 - o Odgovornost prevoznika za škodo, ki nastane med prevozom zaradi izgube ali poškodovanja stvari (tovora)

Kdo je to odgovornost pripravljen prenesti nase in tudi plačati škodo? ZAVAROVALNICE (plačaš premijo)

- **TEMELJI NA VZROČNOSTI!** – oseba je odgovorna – VEDNO, če škodni dogodek izbira iz nevarnih stvari/dejavnosti
- Odgovorna oseba mora dokazati, da je škoda posledica:
 - o Višje sile
 - o Dejanja oškodovanca samega
 - o Dejanja tretjega, ki ga ni bilo mogoče pričakovati in se mu izogniti

ODŠKODNINA - POVRNITEV ŠKODE

Odprava/nadomestitev škode ali ublažitev škodnih posledic škodljivega dejstva.

- **Povrnitev gmotne**(premoženjske) škode – povrnitev v prvotno stanje + povrnitev dobička, dejanska škoda ni izgubljen dobiček
- **Odškodnina za negmotno škodo** (nepremoženjsko) – gre za ublažitev škode z denarno odškodnino, ki predstavlja le zadoščanje (satisfakcija) ali objava sodbe, preklic izjave, ..

PRENEHANJE OBVEZNOSTI

Lastninska pravica preneha:

- *Uničenje*
- *Pravni posel*

1. **Glavni način prenehanja obligacijskega razmerja je IZPOLNITEV OBVEZNOSTI – najbolj POGOST**
 - a. Praviloma obveznost izpolni dolžnik, lahko pa tudi kdo drug
 - b. Obe pogodbeni stranki izpolnita to za kar sta se zavezali
 - c. Predmet izpolnitve = vsebina obveznosti
 - d. Če upnik sporazumno z dolžniku sprejme kaj drugega -> obveznost preneha -> NADOMESTNA IZPOLNITEV
2. **NEZMOŽNOST IZPOLNITVE/višja sila**
 - a. Obveznost preneha če ni mogoče izpolniti
3. **POBOTANJE; kompenzacija**
 - a. Upnik – dolžnik; OBE STRANKI STA HKRATI UPNIK IN DOLŽNIK
 - b. Terjatev mora biti
 - i. istovrstna npr. DENAR-DENAR
 - ii. Vzajemna -> TI MEN JS TEB za isto vrednost
 - iii. Zapadla; rok je potekel
 - iv. Iztožljiva;
 1. ne da se pobotati zastaranih terjatev-> to se ureja po zakonu
4. **ODPUST DOLGA**

- a. Ni treba plačat
 - b. Dolg preneha/se ukine
 - c. Upnik reče ni treba in dolžnik se s tem strinja.
5. **PRENOVITEV**
- a. Namesto ene obveznosti nastane druga; prejšnji dogovor ne velja več
6. **ZDRUŽITEV**
- a. Obligacijsko razmerje preneha z združitvijo; upnik & dolžnik -> ISTA OSEBA
7. **SMRT STRANKE**
- a. Ne preneha oz. odvisno od pogodbe
 - b. Obveznost lahko dedujejo dediči
8. **IZTEK ČASA**
- a. Če je obveznost časovno dogovorjena; ko čas preteče obveznost preneha
9. **Pri pogodbah za nedoločen čas pogodba preneha z ODPOVEDJO**
- a. Ni časovno določena
 - b. Zakon določa odpovedni rok

ZASTARANJE

Ko poteče določen rok ena stranka ne more več sodno uveljavljati sodnih pravic.

*nemore več sodno zahtevati izpolnitve obveznosti

OBVEZNOST NI VEČ PRAVNO VAROVANA!

Še vedno lahko terjaš ampak ne po sodni poti.

Splošni zastaralni rok - 5 let (razen za tiste, kjer je določeno drugače; npr. gospodarske pogodbe - 3 leta).

1 leto -> gospodinjске obveznosti

- Komunala
- Električna
- RTV, ..

Pretrganje zastaranja

- Pod določenimi pogoji začne rok od začetka tečt
- Upnik začne sodni postopek za izterjavo dolga
- Dolžnik pisno prizna dolg -> DELNO PLAČILO

PRODAJNA POGODBA/KUPNA POGODBA /KUPOPRODAJNA POGODBA

Najbolj pogosta pogodba/vsakodnevna.

- Soglasje izjave volje kupca in prodajalca, da bosta zamenjala določeno blago za denar.
- POGOJ:
 - o Obe stranki se strinjata
 - Določeno blago, količina, kakovost, cena

ZAKONI:

- Obligacijski zakonik ureja prodajno pogodbo -> najpomembnejši zakonik
- Zakon o varstvu potrošnikov
 - o Kupec je fizična oseba
- Zakon o trgovini; pogoji za opravljanje trgovske dejavnosti
- Uzance -> npr. u gospodinjstvu
 - o Dobri poslovni običaji za določeno panogo

POSTOPEK:

1. Začetek je povpraševanje; kupca zanima nek izdelek
2. Ponudba
3. Če se kupec strinja, sprejme pogodbo .. nato NAROČILNICA
4. Potrditev naročilnice
5. Dobava blaga/dostava -> dobavnica + račun
6. Plačilo in prevzem

SESTAVINE

- **Bistvene**
- **Nebistvene**

1. BISTVENE/OBVEZNE

- a. Stranke -> **KDO?** Kupec, prodajalec
- b. **Predmet pogodbe** -> BLAGO (količina, kakovost, cena)

Ali pa more pogodba vsebovati določene izraze, da lahko potem naknadno določimo predmet pogodbe.
Npr. kupec bo plačal po ceniku, ki bo takrat, ko bo blago prispelo veljal.

2. NEBISTVENE

- a. Niso nujno potrebne
- b. So navedene v zakonu

Dispozitivno pravno pravilo -> dopušča da se lahko stranke dogovorita tudi drugače

- c. Torej velja, če se stranki ne dogovorita drugače
 - i. DOBAVNI
 - ii. PLAČILNI POGOJI (rok, način, kraj, ..)
- d. Če se nič ne dogovorita velja po zakonu

3. OBČASNE/DRUGE

- a. Lahko je:
 - i. Embalaža
 - ii. Garancija
 - iii. Zamudne obresti
 - iv. Pogodbene kazni ,..

DOLOČANJE CENE V PRODAJNI POGODBI

- Vrednost izdelka!
- **V denarni enoti izražena vrednost/menjalna vrednost blaga. Običajno je v prodajni pogodbi cena fiksno določena; kupec in prodajalec sta jo natančno določila/enoto in se je ne spreminja.**
- Včasih se cena nemore vnaprej določiti; napišejo pa se pogoji, da bo cena na koncu določena (dogovorita se kasneje)
- Ceno določimo naknadno glede na kakovost blaga
- Zakaj se nemore takoj določiti: npr. cena prevoza -> spreminjanje cene bencina
- Lahko pa določimo okvirno ceno ampak se lahko ta potem spremeni (zaradi prevoznih stroškov se lahko cena v pol leta spremeni)
- Kdo nosi stroške prevoza? Prodajalec/kupec? -> če kupec sam pride po blago ta cena ni pomembna

DOBAVNI POGOJI ZELO VPLIVAJO NA CENO kadar stroške nosi prodajalec.

- **INKOTERMS** – transportne klavzule; izrazi, ki se uporabljajo pri prevozu blaga iz točke A do točke B; kje stroški preidejo na kupca?
 - o Obstajajo izrazi, ki olajšajo ta dogovor:
 - FRANKO SKLADIŠČE DOBAVITELJA; stroški prevoza in nevarnosti preidejo na kupca; kupec pride blago sam iskat
 - FRANKO SKLADIŠČE KUPCA; glih obratno; vpliva na ceno!
 - FAC; stroški se prenesejo, ko je blago ob ladji
 - FOB; stroški se prenesejo, ko je blago na ladji, ...
 - o Ti izrazi oz. dobavni pogoji zelo vplivajo na ceno dobavnega blaga!
- 1. Prevoz
- 2. Embalaža, cena z embalažo, brez embalaže (NETO), embalažo ekstra plačat, ..
- 3. POPUSTI; Ali bo kupec dobil kakšen popust?
 - a. SKONTO popust (plačaš prej/takoj)
 - b. RABAT popust (vsi ostali popusti -> za količino, zveste stranke, količinski, zvestoba, uvajanje novih izdelkov, ...)
 - i. Spodnja meja popustov -> pokritje stroškov
 - ii. Zgornja meja popustov -> ni določena; čim višja; da bo prodal na trgu (tržna vrednost neprodanega izdelka = 0€! + konkurenca -> mal višja cena ali pa malo višja, da se izdelek proda!)
 - iii. Visoka cena lahko zavaja glede kakovosti.
- 4. RAČUN; na računu vidimo vrednost
 - a. Vrednost-popusti+DDV

DOLOČANJE KAKOVOSTI

KAKŠNE LASTNOSTI IMA IZDELEK?

O kakšnem izdelku govorimo? Nemoremo vseh izdelkov **enako definirati!** Ali je blago nadomestljivo (torej je veliko istovrstnih izdelkov) ali nenadomestljivo (unikat) ... ?

NAČINI DOLOČANJA:

- Vzorci – oblačilo, testerji, parfum, kozmetika, prehrana, ..
- Pokušina – okus, degustacija
- Tesna vožnja - avto
- Opis; zelo pogost način
 - o Racionalen – številke (koliko konjev ima avto); opis barve (barva št. 377)
 - o Iracionalen – neštevilčen (udoben, ..)

- o Kemične in fizikalne lastnosti (velikost, oblika, trdnost)
- Slika/fotografija: pogosto simbolična
 - o Lahko zavaja!
 - o Ponavadi je slika + opis
- Ogled (hiša, avto)
- Blagovna(NIKE)/storitvena(KOMPAS)/trgovinska znamka(SPAR)
 - o Lahko povežemo z kakovostjo
 - o Z znamko želijo dokazovati kakovost
- Tipi izdelkov
 - o Karavan, limuzina
 - o Nerabiš drugega pojasnila!
- Standardi
 - o ISO
 - o Vsi vemo kolk je A4, A5 papir, ..

IZRAZI; KLAUZULE

- VIDENO, KUPLJENO -> kupcu smo dali na vpogled izdelek in se strinja s kakovostjo tako kot je, kasnejših reklamacij ni!
- TAKŠNO, KAKRŠNO -> prodajalec ne bo izbral samo najboljših jabolk, ne bo soltiral izdelka

Primeri:

- Trg z oblačili želi kupiti ženske kostime za naslednje sezone -> OGLEDA, ZNAMKA, OPIS, SLIKA Z DODATNIM OPISOM, VZORCI
- Janez hoče kupiti rabljen avto -> ZNAMKA, TIP, TESTNA VOŽNJA, SLIKA, OPIS, lastniki?
- Če prodajalec kupuje avtomobil ni potrebna testna vožnja -> samo OPIS (starost, km, vrsta, poškodbe, ..)

Druge vrste odtegljajev od cene:

- Gotovinski popusti
- Poškodbe
- Plačilo pred rokom (zagotovljeno plačilo)

DOLOČANJE KOLIČINE

- **Merske enote** -> kilogrami, metri, ..
- **Embalажne enote** -> paleta, zaboj, vreča

Prodajalec mora dobaviti toliko blaga za kolikor sta se dogovorila!

- Izraz CIRKA -> lahko gre za 2% gor količina ali dol

DRUGE SESTAVINE

- **Plačilni pogoji**
- **Dobavni pogoji**

DOBAVNI POGOJI

ČAS -> kdaj bo prodajalec kupcu dobavil blago -> ni obvezno

- o Npr. v roku 7 dni; takoj; čez 7 dni; v 7 dneh, ..
- o Poznamo fiksne in terminske posle (enkrat v nekem terminu)
- o PROMPTNI POSEL -> dobava je TAKOJ!
- o Če se nič ne pogovarjata velja dobava po zakonu:
 - Takoj oz.
 - Najkasneje v roku 8 dneh

KRAJ -> KJE?

- KDAJ DOBAVE:
 - o Poljubno
 - o Stroški iz prodajalca -> kupca
 - o Trgovinske klavzule oz. transportne klavzule (če se nič nista dogovorila je kraj dobave prodajalčevo skladišče)
- KRAJ IZROČITVE:
 - o Pridržek lastninske pravice -> prodajalec
 - o Kjer je stvar prevzeta se prenese lastninska pravica, stroški in nevarnosti iz prodajalca na kupca
 - o Zavarovanje blaga/transporta -> NAJVEČJI RIZIKO -> zavarovanje je modra odločitev

NAČIN DOBAVE

- o Prevozno sredstvo
- o Do katerega mesta?
- o ..

PLAČILNI POGOJI

- Čas
- Kraj
- Način

ČAS

- Pred dobavo (PREDUJEM/AVANS, ARA)
- kasnejše plačilo (po dobavi, rok plačila, zaupanje)
- plačilo skupaj z dobavo (ob prevzemu -> TAKOJ)

Zavarovanje plačila:

- Menica (vrednostni papir -> Jaz _____ dovolim, da banka _____ plača _____ € , ..)
- Bančna garancija
- Pri mednarodnem prometu pa: akreditiv

ZA GARANCIJO, DA BO KUPEC RES PLAČAL!

Če se stranki nič ne dogovorita velja po zakonu plačilo **TAKOJ OB IZROČITVI**.

Ker podjetja niso plačevala med sabo:

- **OBVEZNI POBOT /KOMPENZACIJA**
 - o Če si nekemu dolžan 400€ ali več moraš to obvezno prijaviti v računalniški program (KOLIKO, KDAJ, KOMU VSE SI DOLŽAN)
 - o Obvezen pobot je vsak mesec 1x
 - o 1 teden se zbirajo prijave podjetij in potem to zaključijo; ker so drug drugemu dolžni se marsikatera obveznost izniči; če se najde krog -> veriga dolžnikov

KRAJ: lahko se dogovorita karkoli; če se nič ne dogovorita je kraj pri prodajalcu oziroma tam, kjer je izročitev blaga.

NAČIN:

- Gotovina/obrok/TRR -> nakazilo na TRR
 - o Podjetja med seboj ne plačujejo z gotovino (zaradi nadzora pretoka denarja)

DRUGE SESTAVINE PRODAJNE POGODBE

Npr.:

Te spadajo k UTRDITEV OBVEZNOSTI MED KUPCEM IN PRODAJALCEM ampak so tudi med drugimi sestavinami prodajne pogodbe:

- **POGODBENE KAZNI**
 - o Upnik in dolžnik se lahko dogovorita, da bo **dolžnik** plačal **upniku določen denarni znesek** ali mu preskrbel kakšno **drugo premoženjsko korist**, če NE IZPOLNI svoje obveznosti ali če ZAMUDI z njeno izpolnitvijo (pogodbena kazen).
 - o Pogodbena kazen ne more biti dogovorjena za **denarne obveznosti**.
- **ODSTOPNINA OZ. SKESNINA**
 - o Pogodbeni stranki se lahko dogovorita, da ima bodisi ena bodisi vsaka od njiju **pravico odstopiti od pogodbe**, če da **odstopnino (skesnino)**.
 - o Če stranka, ki ima pravico odstopiti od pogodbe (upravičena stranka), izjavi drugi stranki, da bo dala **odstopnino, NE MORE več zahtevati izpolnitve pogodbe**.
 - o Stranka, ki ima pravico odstopiti od pogodbe, mora dati **odstopnino** hkrati z izjavo o odstopu.
 - o Pravica odstopiti od pogodbe preneha, če upravičena stranka **začne izpolnjevati svoje obveznosti** iz pogodbe ali sprejemati izpolnitev od druge stranke.
 - o **Ara kot odstopnina**
 - Če je bila ob ari dogovorjena pravica **odstopiti od pogodbe**, se šteje ara za odstopnino in lahko vsaka stranka odstopi od pogodbe.
 - Če v tem primeru odstopi stranka, ki je aro dala, jo **izgubi**, če odstopi stranka, ki je aro sprejela, pa mora vrniti **dvojni znesek**.
- **PRIDRŽNA PRAVICA**
 - Prodajalec si **pridrži lastninsko pravico** na dobavljenem blagu vse do popolnega plačila kupnine z obrestmi in drugimi stroški vred.
 - Prodajalec ima pravico zahtevati izročitev blaga, na katerem obstaja pridržek lastninske pravice v vseh primerih, ko kupec **ne poravna kupnine v celoti**.

- OBRESTI ZA ZAMUDO PLAČILA

- o Predpisana zamudna obrestna mera, ki velja do 31. 12. 2013 je: **8,50%** (višina predpisane obrestne mere zamudnih obresti; Uradni list RS, št. 56/13)

- o **Zamudne obresti** so obresti, ki so določene kot civilna sankcija za kršitev obveznosti plačila določenega denarnega zneska ob **zapadlosti**.
- o Zamudne obresti tečejo v obdobju od **nastanka zamude** (zapadlosti denarne obveznosti) do **plačila** denarne obveznosti.
- o Predpisana obrestna mera zamudnih obresti se **ne uporablja**, če se tako dogovorita upnik in dolžnik.
- **EMBALAŽA**
 - o V primeru, da ni drugače dogovorjeno v **pisni obliki**, se pakiranje izvede v skladu s **slovenskimi predpisi in standardi**, ki so v veljavi za kopenski prevoz, oziroma se uporablja **originalna embalaža proizvajalca**.
 - o Če se stranke v prodajni pogodbi ne dogovorita o embalaži mora prodajalec izbrati takšno, ki **ščiti blago** pred poškodbami, kupec pa jo mora plačati.
- **NAČIN REŠEVANJA REKLAMACIJ**
 - o Prodajalec in kupec se lahko dogovorita, da bo prodajalec v primeru okvare na izdelku:
 - Odpravil napako na blagu
 - Blago zamenjal z novim, brezhibnim blagom
 - Vrnil del plačanega zneska v sorazmerju z napako ali
 - Vrnil plačani znesek.
 - o Pravice potrošnika iz prvega odstavka ugasnejo s potekom **dveh let** od dneva, ko je o stvarni napaki obvestil prodajalca.
- **GARANCIJA**
 - o Blago, za katero se izda garancija za brezhibno delovanje, je blago, katerega **brezhibno delovanje se zagotavlja z vzdrževanjem ali zamenjavo njegovih sestavnih delov**. To velja tudi za blago, ki se kupuje samostojno, uporablja pa se kot sestavni del drugega blaga.
 - o Za to blago mora proizvajalec ali prodajalec ob sklenitvi prodajne pogodbe izročiti potrošniku **garancijski list, navodila za sestavo in uporabo in seznam pooblaščenih servisov**. Pri tem je dolžan zagotoviti pooblaščen servis, razen če sam ne opravlja te dejavnosti.
- **MONTAŽA**
- **SVETOVANJE**
- **NAČINI DOBAVE BLAGA**
- ...

MED DRUGE SESTAVINE SPADAJO TUDI SPLOŠNI PRODAJNI IN DOBAVNI POGOJI, KI SE RAZLIKUJEJO -> VSAKO PODJETJE IMA MALO DRUGAČE.

NEPRAVILNA IZPOLNITEV PRODAJNE POGODBE

Nastanejo po krivdi

- **PRODAJALCA**
- **KUPCA**

PRODAJALEC

- Pri izstavitvi računa (napačna cena; popust se ne obračuna; nima vseh obveznih sestavin); napačno napisan rok; dobavni pogoji, ..
 - o Zakon o DDV določa obvezne sestavine na računu. Če račun nima vseh sestavin potem nemoremo uveljavljati vstopni DDV kot odbitni (ta ddd nam država vrne); če račun ni pravilen -> nam država ne vrne!
 - o Če dobimo napačen račun, ga pošljemo nazaj skupaj z dopisom -> reklamiranje
 - o Obvezne sestavine na računu: CENA, CENA Z DDV, DDV, OPIS IZDELKA, FIRMA, SEDEŽ, ŠTEVILKA DAVČNE, PODATKI O NAŠEM PODJETJU, ..
- NAPAKE PRI izdelku oz. blagu
 - o Napake pri dobavi
 - o Na samem blagu – količina, kakovost, ..
 - o Napake se ugotavljajo pri prevzemu blaga!
- STVARNA NAPAKA (blago nima takšnih lastnosti, kot bi mogla met oz. kot je bilo dogovorjeno)
 - o Očitne – opazimo pri običajnem pregledu blaga
 - o Skrite – ne odkrijemo; ko začnemo uporabljati vidimo
 - o Bistvene – ne moreš uporabljati
 - o Nebistvene – osnovna funkcija dela ampak ima neko pomanjkljivost na zunanosti
 - o Odpravljive
 - o Neodpravljive – se ne da popraviti/odpraviti

KUPEC MORA TAKOJ PREGLEDAT IN JAVIT NAPAKE!

OČITNE NAPAKE TAKOJ PRIJAVITI! – grajanje -> javiš, da nekaj ni v redu

- Gospodinjsko (gospodinjtva) blago -> imaš 8 dni za prijavo (tudi skritih napak) potem, ko napako odkriješ
 - o 6 mesecev po izročitvi blaga moramo blago pregledati!

PODJETJA TAKOJ GRAJATI!

Grajanje/reklamiranje->zapisnik (komisijski zapisnik – pri PODJETJIH).

To velja po obligacijskem zakoniku!

Zakon o varstvu potrošnikov lahko določa malo drugače.

KUPEC IMA 4 PRAVICE, DA BO PRODAJALEC:

- **Odpravil napako na blagu**
- **Blago zamenjal z novim, brezhibnim blagom**
- **Vrnil del plačanega zneska v sorazmerju z napako ali**
- **Vrnil plačani znesek.**

- PRAVNE NAPAKE:

- Stvar nima ustreznih pravnih lastnosti
- Npr. KDO JE LASTNIK? Sklenitev pogodbe za neko stvar, kjer je lastnik nekdo tretji -> nedobroverna posest
- Npr. Prodaja nepremičnine s služnostno pravico.
- Zakon ŠČITI kupca, če ta NE VE za pravno napako.
- Ne velja pri nepremičninah, ker so podatki objavljeni in so kupcu na voljo.

- ZAMUDE PRI DOBAVI

- Blago ni bilo dobavljeno
- Ni bilo na dogovorjenem kraju
- Ni bilo pravi čas

Če ni bilo dogovorjeno -> mora biti dobavljeno TAKOJ oz. v roku 8 dni v prodajalčevem skladišču

- FIKSNI POSEL – TOČNO DOLOČEN DAN
- TERMINSKI POSEL – DO KDAJ; ČAS NI TAKO POMEMBEN (v prvi polovici decembra)
 - Če dobavitelj ni dobavil pravočasno oz. sploh ni dobavil:
 - Opomin/opozorilo ter določiti fiksni posel -> datum oz. dodaten rok
 - Če ne dobavi pri fiksnem poslu je pogodba prekinjena -> **RAZDRTA!**

Če je kupcu nastala škoda zaradi zamude mora prodajalec povrniti škodo!; tudi če je pogodba prekinjena mora plačati odškodnino;

Če mu je nepravilna izpolnitev obveznosti/pogodba povzročila škodo -> **ODŠKODNINA.**

NAPAKE, KI JIH NAREDI KUPEC

- Zamuda pri prevzemu blaga; kupec ni prišel blago iskati oziroma je zamudil
 - Če je blago nekje skladiščeno in zamudi plača LEŽARNINO oz. **SKLADIŠČENJE**; ponavadi je shranjeno na železniški postaji
 - Prodajalec mora vseeno delati z blagom kot dober gospodar; če je pri njemu (hitro pokvarljivo blago lahko prodajalec proda!)
- Če kupec ni plačal oz. je plačal premalo ali prepozno -> zamudne obresti (so določene v pogodbi oz. so tudi zakonsko določene) + **opominjanje** (3 opomin je ponavadi preko **sodne izvršbe -> IZTERJAVA dolžnika**; na sodišče pošljemo KDO NAM JE DOLŽAN, KAJ, KOLIKO na podlagi verodostojne listine & račun+pogodba; sodišče pošlje dolžniku dodaten 8 dnevni rok za plačilo obveznosti)
 - Dobavitelj lahko zaračuna tudi **stroške opominjanja**
 - Postopek izvršbe -> **sodni strošek + sodna taksa+ če dolžnik najame odvetnika – stroški za odvetnika, ...**
 - Če ne plača v 8-ih dneh sodišče pošlje na banko in banka dolžniku avtomatsko zaračuna strošek izvršbe ter **VZAME denar iz TRR**
 - **IZVRŠBA** ni nujno vedno iz TRR; lahko vzamejo tudi **premoženje** – premičnine/nepremičnine
- To **ureja VRHOVNO SODIŠČE**; če se dolžnik pritoži/ugovarja se preda **OKROŽNEMU SODIŠČU** (upnik mora dokazati, da obstaja obveznost; račun)
- Zamuda pri odpoklicu pogodbe
 - Ali lahko kupec prekliče pogodbo/naročilo? JA
 - Samo v primeru, da preklic pride do pogodbene stranke **PREJ** kot naročilnica.

MANDATNA POGODBA ali POGODBA O NAROČILU

Prezemnik naročila -> mandatna pogodba <- naročnik

Prezemnik se zaveže, da bo za naročnika opravil določene posle -> » dela na tuj račun, za račun naročnika«.

Mandatnih pogodb je veliko v gospodarskih poslih! Mandatni posel!

Poznamo:

- POSREDNIŠKO
- ZASTOPNIŠKO
- KOMISIJSKO POGODBO

- Špeditersko pogodbo

1. POSREDNIŠKA POGODBA oz. pogodba o posredovanju

NAROČITELJ -> POSREDNIŠKA POGODBA -> POSREDNIK & POSEL MED NAROČNIKU IN ENO 3 OSEBO

- Posrednik se zavezuje, da bo za naročitelja poiskal 3 osebe, ki bodo pripravljene skleniti pogodbo.
- Pogajanja pa potem niso več naloga posrednika, temveč naročitelja.
- Če se posel sklene, posrednik dobi provizijo.

2. ZASTOPNIŠKA POGODBA

NAROČITELJ <ZASTOPNIŠKA POGODBA> ZASTOPNIK IN POSEL MED NAROČNIKU IN ENO 3 OSEBO

- Naročitelj potrebuje stranke.
- Zastopnik lahko ima pooblastilo, da se sam dogovarja s 3 osebo in zastopa interes naročitelja. Zastopnik torej lahko sklene posel v imenu NAROČITELJA.
- Zastopnik skrbi za interes naročitelja, posrednik je nevtralen. Oba dobita provizijo.

3. KOMISIJSKA POGODBA

KOMITENT <KOMISIJSKA POGODBA>KOMISIONAR IN NEKA 3 OSEBA

Npr. rabljen avto peljemo v avtohišo, če ga ta proda dobimo denar; proda v svojem imenu za račun naročitelja

Komisionar sam sklepa pogodbo, v svojem imenu.

Med 3 osebo in komitentu ni povezave!

VSE TE POGODBE SO NAMENJENE POSPEŠEVANJU POSLOV.

MENJALNA POGODBA

Zamenja se blago za blago (naturalna menjava). Če je ena vrsta blaga višje vrednosti, se ta dopolni z doplačilom.

Pravni naslov: dokaz, da je pogodba sklenjena.

Pridobitni način: npr. zamenjava nepremičnin – stranki poskrbita za vpis v ZK

POGODBENA POGODBA

Pravno gledano **PREPUSTITEV RABE** (ta raba vedno neodplačna – stranka ne bo nič plačala!) natančno določene stvari za natančno določen čas.

POSOJILNA POGODBA

Posojilodajalec se s to pogodbo zaveže, da bo posojilojemalcu prepustil **določeno količino nadomestnih stvari**; posojilojemalec pa se zaveže, da bo po preteku tega **časa vrnil enako količino in vrsto stvari**;

- Ravno zato mora biti blago nadomestljivo; nadomestno blago: niso unikatni, standardizirano blago, istovrstno blago
- Velikokrat gre za posojanje denarja
- Lahko je neodplačna (običajno ni -> odplačnost se kaže v obrestih)

DARILNA POGODBA

Darovalec < darilo > obdarjenec

- NEODPLAČNI PRAVNI POSEL
- Tisti, ki daje darilo mora jasno **izraziti svojo pravno voljo**
- Kadar gre za nepremičnine zahtevana **PISNA OBLIKA**
 - o Ustna obljuba ni dovolj zaradi varovanja šibkejše stranke pred lahkomiselnostjo
- Praviloma je darilo nepreklicno
- Izjeme zapisane v pogodbi
 - o Če darovalec kasneje v življenju zaide v pomanjkanje – ogroženo je preživetje

- o Če je prejemnik darila kasneje nehvaležen – ogroža življenje darovalca
- o Dediči zahtevajo vrnitev darila, ki ga je pokojnik dal v času svojega življenja
- o V stečajnem postopku lahko upniki izpodbijajo darilne pogodbe, ki so sporne

NAJEMNA PODOBA

Odplačna prepustitev rabe stvari

- **Nekdo nekomu dovoli rabo premičnin, nepremičnin za plačilo**
- Najemodajalec se s pogodbo zaveže, da bo najemniku izročil točno določeno stvar v rabo, najemnik pa se zaveže stvar vrniti in za rabo plačati določeno vsoto denarja – najemnina
- Posebni zakoni in predpisi«
- Dober pregled stvari, slikanje, snemanje za dokaz, opis stvari, v kakšnem stanju je, ..
- **Trajanje**
 - o **Določen čas** – 1 mesec, 3 meseci, ..
 - o **Nedoločen čas**
- Podaljšanje pogodbe molče->Če je pogodba določena za določen čas in po preteku časa najemodajalec ne zahteva vrnitve se šteje, da je pogodba sklenjena za nedoločen čas po enakimi pogoji!
- Pogodba za nedoločen čas preneha z ODPOVEDJO.

REGISTERSKO PRAVO

- Registracija podjetja
- **SODNI REGISTER**
 - o Vodi ga okrožno sodišče (nam najbližje v Celju) .. pristojno je sodišče glede na sedež subjekta
 - o Za nekatere registracije
 - o Je javna knjiga
 - o **Vsebuje osnovne podatke** (pravno pomembna dejstva) o družbah in drugih subjektih
 - Lastniki
 - Pravnoorganizacijska oblika družbe
 - Sedež
 - Kapital
 - Firma
 - Vrsta in obseg odgovornosti
 - Dejavnosti NE vsebuje -> dejavnost je v aktu o ustanovitvi
 - **VSI TI PODATKI SO VPISANI TUDI V AKTU O USTANOVITVI PODJETJA** (katerega podpišejo vsi ustanovitelji)
 - o Ob registraciji se priloži tudi AKT O USTANOVITVI + AKT O IMENOVANJU POSLOVODSTVA
 - o O predlogu za vpis odloči **sodišče**
 - o Objavljen je na spletu – **AJPES** (ki vodi poslovni register)
 - o Družba postane z vpisom **PRAVNI SUBJEKT** (z vsemi 3 sposobnostmi)
- **Zakon o sodnem registru (sprejet 2008)**
 - o Sodni register je del poslovnega registra Slovenije
 - o Podatke upravlja Ajpes
- **Sestava poslovnega registra**
 - o **35% SODNI REGISTER** (gospodarske družbe in drugi)
 - o **42% s.p. in fizične osebe** – sobodajalci (se registrirajo na Ajpesu, ne na sodišču) -> turizem, dodatna dejavnost (kmetija)
 - o **Ostali subjekti 23%** (odvetniki, društva, kulturni delavci, ribiči, notarji, politične stranke)
 - Se registrirajo pri zbornicah, ministrstvih in na drugih uradih
- **POSLOVNI REGISTER**
 - o Osrednja baza podatkov o poslovnih subjektih s sedežem v RS -> VSE PRAVNE OSEBE
 - o **VSI SUBJEKTI -> pridobitna in nepridobitna dejavnost**
 - o Za nekatere je izvedeni register (društva, sindikati, ..) .. ti se vpišejo v poslovni register šele po registraciji na ustreznem naslovu (npr. na sodišču)
 - o Za večino subjektov je PRIMARNI register (s.p., fizične osebe – sobodajalci, ..)
- **VEM TOČKA**
 - o E-VEM – državni portal za poslovne subjekte in s.p.
 - o Gremo po nasvet ob registraciji
 - o **INFORMACIJE**
 - o VEM točka bo podatke poslala na Ajpes -> je nekakšen posrednik!
 - o Nekatere družbe se lahko tu registrirajo -> npr. s.p. in d.o.o.
 - o Vpis nekaterih družb v poslovni ali sodni register
 - o + oddaja vlog za Ajpes, DURS, ZZZS, OZS (obratna zbornica)
 - o +informiranje, svetovanje -> BREZPLAČNO
 - o KJE SO VEM TOČKE?
 - Ajpes, UE – upravna enota, GZS - gospodarska zbornica, OZS, DURS, spletni portali, ..

*Več osebne družbe potrebujejo notarski zapis.

NAČELA V REGISTRSKEM PRAVU

1. **Načelo JAVNOSTI**
 - a. Vsi podatki iz sodnega registra so javni – dostopni komurkoli
 - b. 7 člen zakona o sodnem registru (ZSReg)
 - c. Vsi podatki so javni vpisani v sodni register in tudi listine, na katerih temelji vpis
2. **Načelo PUBLICITETE**
 - a. Vpis posameznega podatka v sodni register ima nasproti tretjim pravnim učinek od dneva objave v uradnem listu.
3. **Načelo OBVEZNOSTI VPISA**
 - a. Kateri subjekti se vpišejo v sodni register
 - b. Vse družbe (s.p. samo velik)
 - c. Ob ustanovitvi, vse spremembe in ob prenehanju
4. **Načelo ZAUPANJA**
 - a. Dobrovernost, resničnost podatkov
 - b. Lahko se zanesemo na podatke vpisane v sodnem registru
5. **Načelo AŽURNOSTI – pravi čas**
 - a. ZGD določa 15 dnevni rok za vpis
6. **Načelo PRIORITETE**
 - a. Prednost ima družba, ki se je prej vpisala v sodni register

*skupščina-sestanek delničarjev + notar mora bit zraven

FIRMSKO PRAVO

- Firma je ime s katerim se družba predstavlja
- Mora biti vpisana v sodni register
- Po njej se loči družba od ostalih – razlikovalni znak
- Je znak kakovosti – blagovna znamka
- Firmo ščiti pravo industrijske lastnine

SESTAVINE:

Obvezne: primer:

Mavrica, d.o.o.

- Pravno organizacijska oblika
- Tudi dejavnost, sedež
- & dodatna sestavina – fantazijsko ime po katerem se družba loči od drugih

OSEBNA FIRMA .. pri osebnih družbah priimek družabnika, ki osebno odgovarja

- K.d. -> Brešar, lesna galentarija, k.d. (on odgovarja – Brešar)
 - o Najmanj 2 osebi!
 - o Najmanj 1 oseba mora za obveznosti odgovarjati s svojim premoženjem
- S.p. -> nujno IME+PRIIMEK+s.p. (ima osebno firmo)
- Krajnc in partnerji, mesarstvo, d.n.o. -> vsi odgovarjajo

NAČELA FIRMSKEGA PRAVA:

1. **NAČELO IZKLJUČNOSTI**
 - a. Firme se morajo jasno razlikovati
 - b. Ne sme biti nevarnosti, da bi jih potrošnik zamenjal
 - c. Sodišče po uradni dolžnosti to preverja
 - d. V primeru kršitve prizadeto podjetje lahko zahteva civilno pravno varstvo – izbris, odškodnino, rok 3 leta po vpisu podobne firme

k.d., d.n.o. -> registracija na okrožnem sodišču

2. **STVARNOSTI IN RESNIČNOSTI**
 - a. Resnični podatki
 - b. Iz firme je razvidna dejanska dejavnost
 - c. Ne sme se ustvarjati zmede glede dejavnosti, velikosti, vrste družbe
3. **PROSTE IZBIRE FIRME**
 - a. Upoštevajo se zgornja načela
 - b. Dodatna sestavina je lahko iz črk, simbolov, grafičnega znaka, kratice, ni nujno, da ima pomen

OMEJITVE:

- Jezik nujno slovenski
- Prepoved uporabe imena držav, mednarodnih organizacij, lokalnih skupnosti, osebnih imen -> za to potrebuješ dovoljenje
- 4. **OBVEZNE UPORABE FIRME**
 - a. Obvezno po registraciji

- b. Vse 3 sestavine
- c. Vsaj skrajšana firma (Mavrica, d.o.o.)

ZASTOPANJE

1. **ZAKONITI ZASTOPNIK** – po zakonu:
 - a. v d.n.o. vsi družbeniki,
 - b. k.d. vsi komplementarji,
 - c. d.o.o. poslovodja,
 - d. d.d. člani uprave
2. **PROKURIST** -> ni obvezen; mora biti vpisan v sodni register
 - a. **Ne nepremičnine!** Vse ostalo pa
3. **STATUTARNI ZASTOPNIK**
 - a. Dobi svojo vlogo po STATUTU – Akt o ustanovitvi v d.d.
 - b. Ima pooblastilo; zakoniti zastopnik preda določena pooblastila staturarju; POOBLAŠČENEC -> zastopa interese zakonitega zastopnika
 - c. Ni v sodnem registru
 - i. VSEBINA POOBLASTILA
 1. Čas trajanja in
 2. Obseg pooblastil (kaj vse sme)
 - ii. VRSTE POOBLASTIL
 1. Splošno pooblastilo
 - a. Za določeno vrsto poslov
 2. Posebno/posamično
 - a. Za določen posel

*omejitve zastopniških pooblastil- v Aktu o ustanovitvi

INSOLVENČNO PRAVO

- Pravila, ki urejajo postopke, ki se izvajajo v insolventnih podjetjih/družbah

Kaj pomeni, da je družba insolventna? Nelikvidno podjetje, ki ne more poravnati obveznosti kratkoročno.. **INSOLVENTNO->PODJETJE, KI DLJE ČASA NE MORE PORAVNATI OBVEZNOSTI**

PODJETJE V FINANČNIH TEŽAVAH

VZROKI.. ZAKAJ PRIDE PODJETJE V FINANČNE TEŽAVE?

1. **KADRI**
 - a. Delavci
 - i. Neusposobljeni delavci/kadri s premalo znanja
 - ii. Slab odnos med delavci in vodstvom (podrejeni/nadrejeni)
 - iii. Motivacija kadrov je slaba!
 1. Slabe plače, ni pohval oz. nagrad, če narediš več
 2. Zakaj nagraditi delavca? Velika motivacija, novi načini, ideje, kakovostno delo. + možnosti napredovanja(v plačilne razrede, nazive, ..) -> vse to motivira delavce
 - b. Vodstvo
 - i. Vsi so želeli biti lastniki, zato so vzeli kredit in ta kredit je odplačevalo podjetje.
2. **FINANCE**
 - a. Neustrezno načrtovanje v preteklosti
 - b. Preveč najetih kreditov v preteklosti
 - c. Več tujih virov, kot lastnih virov financiranja
 - d. Nepremišljeno širjenje&načrtovanje
3. **INVESTICIJSKA POLITIKA**
 - a. Napačne prevelike investicije
 - i. Npr. v pivovarni laško -> preveliko investicij v druga podjetja

RAZLOGI ZUNAJ PODJETJA

- **Kupci ne-poravnajo obveznosti -> FINANČNA NEDISCIPLINA**
 - o Problemi z izterjavo
- Podjetja plačujejo **davek na dobiček**, četudi jim kupci ne plačujejo; **davek na DDV**, ko izda račun, četudi ti še ne plačajo

KAKO IZTERJATI?

- E kompenzacije ali pobot;
- Preko sodišča
 - o izterjava na podlagi verodostojne listine – račun,
 - o IOP oz. izpisek odprtih postavk– vsi računi, ki vam jih ena oseba ni plačala -> more potrditi, da začne zastaralni rok ponovno tečt
- Preko TRR -> na Ajpesu se vidi ali je račun blokiran
- Znebijo se predmeti, nepremičnine, premičnine -> to ureja IZVRŠITELJ, KI ZARUBI (sodišče najprej opomni in ima dolžnik 8 dni, da se odzove)
 - TO JE NEPRAVDNI POSTOPEK

- Če se pa pritoži je to **PRAVDNI** postopek, ker morata obe strani dokazovat
- **Velika konkurenca** – vstop novega konkurenta npr. iz tujine močna firma z prednostmi -> poceni, meje so odprte
 - o Poceni ponudniki z ceno konkurenčno domačim ponudnikom
- **Premalo dobaviteljev**
 - o Podjetja hodijo v stečaj; imaš dobavitelja in ta gre v stečaj
- **Menjalni tečajji**
 - o Zaradi sprememb/razlik -> ugodne/neugodne
 - o + EVRA -> ni tečajnih/valutnih tveganj
- **Recesija**
 - o Nizka gospodarska rast -> stagnacija ali celo negativna gospodarska rast
 - o Vsi varčujejo -> država, kupci, .. -> SLABO ZA PODJETJA
- **Banke -> POSOJILNI KRČ**
 - o Banke ne dajejo kreditov/posojil podjetjem za npr. nakup surovin itd. za poslovanje

KRIZA PODJETJA IN SANACIJE

S sanacijo se ukvarja ekonomska, organizacijska, finančna in pravna veda.

Pravna veda, ki opredeljuje okvire za vodenje postopkov/sanacije je razvila stečajno pravo kot posebno disciplino.

STEČAJNO (INSOLVENTNO PRAVO)

- Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju ZFPPIPP+(ZGD)
- ZFPPIPP ureja:
 - o Finančno poslovanje pravne osebe + (s.p.)
 - o Prostovoljne finančne organizacije
 - o Sodni postopki zaradi insolventnosti:
 - Poenostavljena prisilna poravnava
 - Prisilna poravnava
 - Stečajni postopek
 - Stečaj fizične osebe
 - o Postopek prisilnega prenehanja

ZFPPOd(zakon o finančnem poslovanju podjetij) določa:

- Da morajo gospodarski subjekti (tudi zavodi) poslovati po finančnih načelih in pravilih finančne stroke, tako da so v vsakem trenutku in trajno sposobna izpolniti zapadle obveznosti; ravnati se morajo po načelih: likvidnost, rentabilnost, zanesljivost, solventnosti, kapitalaska ustreznost, obvladovanje tveganj

ZFPPIPP

- Insolventno podjetje: TRR blokiran 60 dni (v 90 dneh)
- Število stečajev se je povečalo

PROSTOVOLJNA FINANČNA REORGANIZACIJA

- Razdolžitev podjetja
- Izvensodna poravnava
- Poizkus sanacije pred razglasitvijo insolventnosti

SANACIJA PODJETJA

- **Knjigovodska sanacija**
 - o Učinek: vpliv na izgled poslovnih knjig
 - o Negativni kapital podjetja(zmanjšanje osnovnega kapitala)
 - o Izboljša se BS
 - o Ni zadostni ukrep
 - o +dokumentacija: znižanje vrednosti delnic
- **Materialna sanacija**
 - o Učinek: vpliva na materialno stanje
 - o Priliv dodatnih virov

UKREPI ZA MATERIALNO SANACIJO PODJETJA (NFP – načrt finančnega prestrukturiranja)

- Nižanje stroškov
- Nižanje plač
- Odpuščanje delavcev
- Racionalizacija
- Odprodaja nepotrebnega premoženja

- Novi posli
- Reorganizacija
- Sprememba dolga v lastniški delež
- Odpis dolga
- Odlog plačila
- Pridobitev novih kreditov
- Dokapitalizacija podjetja
- Nov strateški vlagatelj

1. **PROSTOVOLJNA REORGANIZACIJA** – izven sodni postopek

- a. Ni stroškov
- b. Sam se zмениš z upniki, si sam sposodiš denar, ..

2. **PRISILNA PORAVNAVA** – sodni postopek

- a. Podjetje v finančnih težavah se poskuša reorganizirati z namenom **SANACIJE** (ozdravitve)
- b. **CILJ**: zmanjšati obveznosti podjetja, da bi v bodoče odpravili plačilno nesposobnost in prezadolženost in s tem preprečili tečaj (smrt podjetja)
- c. Del tujega kapitala spremenimo v lastni kapital (upnik postane solastnik) -> upniku damo delež podjetja
- d. Če je prisilna poravnava uspešna podjetje **DELUJE** naprej

sredstva	LK	kako zmanjšamo izgubo? - zmanjšamo LK
IZGUBA? podjetja, ki so v finančnih težavah	TK ?	LK

RAZLOGI ZA PRISILNO PORAVNAVO

1. **PREZADOLŽENOST**

- a. Dolgovi podjetja so večji kot vrednost premoženja
- b. Na bilanci se to pozna pri:
 - i. TUJ KAPITAL OZ. TUJI VIRI
- c. Na dolgi rok tako stanje vodi v ...

2. **INSOLVENTNOST – trajnejša nelikvidnost**

- a. Nesposobnost poravnavanja zapadlih obveznosti (zapiranje poslovalnic -> terjatve enačimo z obveznostmi)
- b. Na bilanci se to pozna pri:
 - i. TRR
 - ii. VIŠANJE OBVEZNOSTI

3. **KAPITALSKA NEUSTREZNOST**

- a. Razmerje med lastnim in tujim kapitalom oz. viri

PREDLOG ZA PRISILNO PORAVNAVO je:

- Ponudba dolžnika vsem upnikom, da pristanejo na:
 - o Zmanjšanje (ODPIS) terjatev (naš dolg)
 - o Odložitev rokov za plačilo (ODLOG)
 - o Preoblikovanje terjatev v lastniške deleže (KONVERZIJA DOLGA V KAPITAL)

SODNI POSTOPEK

- Vodi ga sodnik posameznik
- Poteka na okrožnem sodišču

POTEK POSTOPKA PRISILNE PORAVNAVE

- Predhodni postopek (ali ima podjetje 60 dni blokiran račun -> to vodi v prisilno poravnavo, ali je insolventen?) ... upniki se z nami ne strinjajo in gremo na sodišče
- Predlog o začetku poda dolžnik sam ali osebno(on, ki odgovarja z premoženjem) odgovori družbenik (vodstvo podjetja – uprava)

PREDLOG NI DOVOLJEN:

- 3 leta po zaključku prejšnje prisilne poravnave -> sledi stečaj
- 2 leti po ustanovitvi prejšnje prisilne poravnave (ni več razlogov za prisilno poravnavo -> so poravnali obveznosti)

PREDLOGU O ZAČETKU PRISILNE PORAVNAVE se doda:

1. Poročilo o finančnem položaju in poslovanju dolžnika -> BILANCA STANJA
2. NFP -> načrt finančnega prestrukturiranja .. ideja: upniki prevzamejo vodenje
 - a. Da upnike prepričamo, da bomo uspešno poslovali v prihodnosti oz. KAJ bo uprava naredila za upnike?
 - i. Prejšnja uprava tu nebi smela imeti besede, saj je ona tista, ki je podjetje spravila v fin. Težave.
 - b. NFP VSEBUJE:
 - i. Opis terjatev in okoliščin, iz katerih izhaja, da je dolžnik insolventen in da bo sposoben izpolniti obveznosti
 - ii. Predlog upnikom

- iii. ocena deleža plačila oz. terjatev upnikov in rokov za njihovo plačilo, če bi bil nad dolžnikom začet stečajni postopek
 - iv. Opis vseh ukrepov
 - v. Časovni načrt
 - vi. Ocena stroškov
3. Poročilo pooblaščenega ocenjevalca vrednosti podjetja in revizorja
 4. Dokaz o plačilu sodne takse in predujem za stroške

OSEBE V PRISLILNI PORAVNAVI:

- Sodišče – sodnik posameznik
- Upravitelj PP
- Dolžnik
- Upniški odbor

UPRAVITELJ PP

- Uresničuje interese upnikov
- Pripravlja trimesečna poročila o poteku postopka
- Upošteva navodila sodnika, ki vodi postopek
- Za delo dobi nagrado in povrnjene stroške

DOLŽNIK PO ZAČETEM POSTOPKU PP:

- Opravlja le redne posle
- Omejeno razpolaganje z premoženjem, TRR
- Omejena je prodaja premoženja, najemanje posojil->potrebno je dovoljenje sodišča

UPNIKI – rangiranje .. enako velja za stečaj!

1. **IZLOČITVENI UPNIKI** – imajo lastninsko pravico nad stvarmi, ki so v trenutku začetka postopka v posesti dolžnika, zato imajo pravico zahtevati te stvari nazaj
 - a. Primer: avtomobil se popravlja na servisu -> avtomobil ni last podjetja, zato se vrne lastniku
2. **LOČITVENI UPNIKI** – ima svojo terjatev zavarovano (hipoteka) in ima prednost pred vsemi drugimi upniki -> banke dajejo kredite za hiše, potem pa vzamejo hiše
3. **PREDNOSTNE TERJATVE** – plače delavcem za zadnje 3 mesece, odpravnine, prispevki za delavce za zadnje 3 mesece
4. **NAVADNE TERJAVE** – navadni upniki

GLAVNI POSTOPEK PP

- Glavni postopek se začne s sklepom o začetku PP, ki je javno objavljen – OKLIC
- Razkrije finančnega položaja dolžnika, insolventnost, prognoza, mesečna poročila in mesečni računovodski izkazi – bilanca -> obravnava poročil na upniškem odboru
- Upravitelj PP nadzira poslovanje podjetja

GLASOVANJE O PP

- Prijava upnikov 1 mesec po objavi oklica o začetku PP (na AJPES)
 - o Prijava terjatev
- Na glasovanju o PP (a bo al nebo) lahko sodelujejo le prijavljeni upniki
 - o O finančni reorganizaciji
- Posledice glasovanja PP bodo veljale za vse navadne upnike, tudi neprijavljene
- Ne velja za prednostne, ločitvene in izločitvene upnike -> oni dobijo vse

POTRDITEV PP

- Zahteva se 60% podpora (glede na višino terjatev)
 - o Od zneska dolga se gleda 60% + morjo se strinjati
 - o Če upniki ne potrdijo PP sodišče ustavi PP in izda sklep o začetku stečaja

NOVO 2013

- Obvezna dinamika plačil: vsako leto ¼
- Konverzija dolga v kapital, ni več nujno delno v denarju
- Enotavna PP, za mikro podjetja in s.p. -> pri notarju
- Upravitelja PP imenuje sodišče isti dan, ko je vložena zahteva za PP, ne ko je predlog popoln (ko so vse listine)

POENOSTAVLJENA PP

- Za podjetnike in mikro ter male družbe
- Namen: finančno prestrukturiranje
- Upniki ne prijavijo terjatev, ker mora dolžnik dati seznam upnikov
- Ni upravitelja

- Sodni postopek predlaga dolžnik ali osebno odgovorni dolžnik (d.n.o.)
- **PLAČILO PREDUJMA**, ki ga določi sodišče + dokumenti:
 - o Poročilo o finančnem stanju dolžnika (izkazi, seznam upnikov, terjatev, mesečni stroški poslovanja)
 - o NFP
 - o Notarski zapis izjave o resničnosti podatkov
- Sodišče objavi sklep o začetku postopka
- Odločajo vsi upniki, ki so navedeni
- Postopek se začne, če ga potrjujejo upniki v višini 60% vseh terjatev in polovica vseh upnikov po številu
- Z vsakim upnikom dolžnik sklene pogodbo o soglasju (notarski zapis ali pisna izjava) -> POTRDITEV, DA SE OBA2 STRINJATA
- Če upnik ni na seznamu terjatev -> sodno dokazovanje obstoja terjatev in poplačilo v 100%

VAROVALKA ZA UPNIKA -> podjetje ne sme:

- Prodajati premoženja
- Najemati posojil
- Povzročati neenakopravnosti med upniki

GOLJUFIJE:

- Dolžnik ne prijavi upnika (kot da ga ni) za katerega sumi, da se nebi strinjal s poenostavljenim PP

Obstajajo dogovori, da neka (prijateljska) terjatev nebo na seznamu. -> kasneje bo 100% poplačana.

STEČAJNI POSTOPEK

- Razlog je prezadolženost in plačilna nesposobnost
- Na aktivni je premalo premoženja, da bi poravnali obveznosti, kaj šele, da bi plačali lastnikom -> postrizeni lastniki
- Dezinvestiranje -> spraviti vse iz opreme v denar na TRR -> STEČAJNA MASA

PREDLOG SODIŠČU poda:

- Dolžnik sam (uprava podjetja)
- Upnik (tudi delavci, kader, davčna, dobavitelji, ..) .. (ko mu dolžnik že 2 meseca ni plačal, ali ko ve, da je dolžnik insolventen -> ima blokiran račun več kot 2 meseca)
- Osebno odgovorni družbenik

SODNI POSTOPEK

- Sodišče poskrbi za pravično razdelitev ostankov premoženja med upnike
- Javna objava na Ajpesu

Koliko časa imajo upniki čas, da prijavijo? 3 mesece po oklicu -> javna objava oz. ko sodišče izda sklep

NUJNA prijava terjatev v roku 3 mesecev po javni objavi (POSLEDICE!)

- **OBVEZNO**
 - o Pri prisilni poravnavi dobiš denar četudi se ne prijaviš (upniki), če se ne prijavijo nima pravice do glasovanja a denar bo vseeno dobil
 - o Pri stečaju pa nič ne dobiš, če se ne prijaviš kot upnik

Možno je izpodbijanje poslov zadnjih 12 mesecev pred začetkom stečajnega postopka.

- Če jim uspe -> POSEL SE MORA RAZVELJAVITI .. POSTANE NIČEN/NEVELJAVEN

Ko se začne sodni postopek:

- Firmi se doda podatek – »**v stečaju**« primer: Mavrica, d.o.o. , v stečaju (na vseh dokumentih mora bit ta oznaka!)
- Sodišče imenuje upravitelja, ki ima VSA pooblastila (upravi se odvzamejo pooblastila) -> **STEČAJNI UPRAVITELJ**

*podjetje lahko še naprej posluje in izdaja račune in izpolni posle + v izrednih primerih v soglasju z sodiščem sklepa nove posle, četudi je v stečaju

- Imenuje se upniški odbor (interes upnikov)
 - o Nadzorujejo stečajnega upravitelja +
 - o Lahko ga tudi zamenjajo
- Delavcem preneha delovno razmerje (pravica do odpravnine – je prednostna)
 - o Razen, če proizvodnja teče naprej & če stečajni upravitelj potrebuje pomoč
 - Stroški plač so prednostni stroški stečajnega postopka

STEČAJNI UPRAVITELJ

- **Opri inventuro** (vse se prešteje – USKLADITI je potrebno DEJANSKO STANJE S STANJEM V POSLOVNIH KNJIGAH – ali so kakšni presežki ali primanjkljaji?) -> POPIS PREMOŽENJA
 - o Premoženje mora čim bolj prodati in tako dobi STEČAJNO MASO iz katere bo poplačal upnike
- **Oblikuje bilanco stanja**
- **Odproda vso premoženje in tako oblikuje stečajno maso**
 - o Javna dražba
 - Dražba je strošek, saj jo je treba organizirati, četudi mogoče nobenega zainteresiranega
 - Izhodiščna cena -> ponudniki .. KDO DA VEČ? Tist kupi.. če nihče ne da več.. se prodaja po izključni ceni!
 - o Zbiranje ponudb
 - Stečajni upravitelj skliče vse zainteresirane, da pošljejo ponudbe za nakup -> koliko bi ponudili? In se potem odloči ali bo prodal ali ne.
 - Zbiranje ponudb je boljše, saj ponudniki med seboj ne vedo koliko drugi ponujajo.. zato lahko ponudijo veliko več, kot bi drugače na dražbi
- **Izterja dolgove!** + če je podjetje oz. dolžnik v stečaju dobiš denar, ko bo stečaj končan ali pa tudi ne.
- **Iz stečajne mase postopno plačuje upnike** (koliko% bo izplačal upnikom? POSTOPOMA!)
 - o Stečajna masa se deli
- **Preden plača upnike mora poplačati tekoče obveznosti stečaja** -> PREDNOSTNO
- **Redno poroča sodišču o poteku stečaja**
- **Dobi nagrado za delo + povrnjene stroške**
 - o Odvisno od števila terjatev

RANGIRANJE UPNIKOV

Upniki se razvrstijo v različne ränge, ker vsi NE dobijo enakega poplačila terjatev:

*lastniki dobijo, samo, če so vsi upniki poplačani in ostane nekaj denarja vendar redko dobijo kaj

- **Prednostne terjatve** – upniki, ki dobijo VSE vrnjeno
 - o **Izločitveni upniki**; imajo lastninsko pravico na stvareh, ki so trenutno pri dolžniku; primer: embalaža, komisijska prodaja, ..
 - o **Ločitveni upniki**; imajo svojo terjatev zavarovano z zastavno pravico (hipoteka) -> banke
 - Dajo kredite, če imaš neobremenjeno nepremičnino
 - o **Stroški stečajnega postopka** -> sodni stroški, nagrada stečajnemu upravitelju, plače delavcem za zadnje 3 mesece) + delavci, ki sodelujejo v stečajnem postopku -> npr. računovodja, delavci v proizvodnji, če ima podjetje še kakšne posle, ki jih more izpolniti oz. posluje naprej (dogovor oz. dovoljenje od sodišča)
 - Za 4 mesec je 1 plača navadna terjatev
- **Neprednostne terjatve**
 - o **Vsi ostali** (navadni upniki) dobijo le ostanek stečajne mase
 - Vsi dobijo določen% od svoje terjatve
 - o **Družbeniki** (lastniki) dobijo vrnjene vložke, le če po 100% poplačilu vseh upnikov še kaj ostane

Ob koncu stečajnega postopka se družba **IZBRIŠE** iz sodnega in poslovnega registra.

Lahko se izločijo » zdrava jedra« kot NOVO podjetje. (proda se del podjetja)

Tudi država lahko predlaga stečaj. Npr. zaradi neplačevanja davkov.

NOVO V 2013:

- Upniki lahko razrešijo stečajnega upravitelja, če mu ne zaupajo! (brez obrazložitve)
- Na dražbah je premoženje v stečajni masi lahko prodano pod izključno ceno
- Oprostitev plačila predujma (3000€), če stečaj predlagajo delavci ali upnik sam (in nima sredstev) -> TA PREDUJEM SEDAJ KRIJE DRŽAVA -> TEŽAVA! Ta denar gre iz proračuna!
- Prej: nujno plačilo predujma (za Ajpes + stroške stečajnega postopka & upravitelja)
- Če podjetje nima nič premoženja za stečajno maso (prazen stečaj) je stečajni upravitelj plačan iz predujma

Prazni stečaj -> podjetje, ki nima premoženja

PRENEHANJE PODJETJA

.. ki ni nujno v težavah

Vrste postopkov:

- **LIKVIDACIJA**
 - o PRISILNA – ZFPPIP
 - o REDNA – PROSTOVOLJNA – ZGD
- **IZBRIS BREZ LIKVIDACIJE**
 - o Prenehanje po skrajšanem postopku

LIKVIDACIJA

- Redno prenehanje poslovanja podjetja, ki ni nujno v težavah
- Likvidacijskega upravitelja (ki prihaja iz podjetja – član uprave) postavijo družbeniki in dokonča posle
- Odproda se celotno premoženje, poplačajo se vse obveznosti
- Likvidacijski izkupiček – ostanek premoženja se porazdeli ustanoviteljem glede na % lastništva (vložen kapital)
- Družba se izbriše iz sodnega registra
- Če premoženje ne zadošča za poplačilo vseh upnikov (INSOLVENTNOST) se prekine in uvede stečajni postopek
- Odprodaja premoženja -> DEZINVESTIRANJE

OBLIKE:

PROSTOVOLJNA	PRISILNA
Izvede jo pravna oseba sama	Izvede jo sodišče
Razlogi niso nujno slabo poslovanje	Neodvisno od volje pravne osebe (po uradni dolžnosti ali na predlog osebe)
Lahko gre za družbo, ki je ustanovljena za določen čas	Premoženje zadošča za poplačilo upnikov
Bolezen, pokoj družbenikov, ..	Če je pravna oseba insolventna se začne stečajni postopek

IZBRIS IZ SODNEGA REGISTRA BREZ LIKVIDACIJE – SKRAJŠAN POSTOPEK

Razlogi:

- Prenehanje poslovanja +
- Brez premoženja+
- Izpolnjene vse obveznosti

Drugi razlogi za izbris:

- Ne-predložitev letnega poročila 2 zaporedni leti (družbe)
- Poslovni naslov ne sprejema pošte, je neznan, ne obstaja

Pravne posledice:

- Prenehanje pravne osebe
- Solidarna odgovornost za obveznosti
- Prenehanje delovnega razmerja

Registrsko sodišče obveščajo:

- Ajpes
- Sodišča
- Drugi državni organi

DELOVNO PRAVO

Ureja vse odnose med delavcem in delodajalcem.

Viri prava:

- **Zakon o delovnih razmerjih -> ZDR** .. najpomembnejši zakon! Oziroma najbolj temeljit
- **Ustava** -> najvišji vir! -> ustava napotuje zakonodajalca o vsebini ZDR
 - o Nekaj iz ustave:
 - Zagotovljena je svoboda dela
 - Vsakdo prosto izbira zaposlitev
 - Prisilno delo je prepovedano
 - Ustanavljanje sindikatov in včlanjenje je svobodno
 - Delavci imajo pravico do stavke -> to se lahko omeji v primeru javne korist
 - Delavci imajo pravico do soodločanja

1. UPRAVA (direktor)
2. NADZORNI SVET (predstavniki delavcev; nadzoruje upravo) -> tako delavci soodločajo
3. SKUPŠČINA

KOLEKTIVNE POGODBE .. splošni predpis, ki velja v CELI državi, z vsako PANOGO posebej

- **Splošna k. pogodba** za VSE gospodarske dejavnosti
- **Splošna k. pogodba** za VSE negospodarske dejavnosti
 - o & za vsako gospodarsko dejavnost posebej -> **PANOŽNE KOLEKTIVNE POGODBE** (vseeno mora biti usklajena z splošno k. pogodbo)

Kdo piše/spreminja kolektivne pogodbe?

- **Predstavniki delavcev** -> SINDIKATI (vsaka dejavnost/panoga ima svoj sindikat) in **predstavniki delodajalcev**.

Pri negospodarske dejavnosti sodeluje država pri pisanju pogodb ter ministrstva & delavci.

- o Ta pogodba je **TRIPARTITNA** (3 PARTNERJI)

Kdo piše zakon in ga spreminja? Državni zbor! – edini, ki sprejema in piše zakone.

Tudi fizične osebe lahko napišejo zakon oz. dajo pobudo za spremembo ampak potrebujejo določeno št. Podpisov in potrditev od DRŽAVNEGA ZBORA, ki jih potrjuje, sprejema in piše

Kdo spreminja ustavo? Parlament

- Pri zakonu mora biti več kot polovica prisotnih oz. najmanj **46?23?** prisotnih poslancev
- Pri ustavi pa 2/3 glasov in najmanj 60 prisotnih
- Sprejemanje novega zakona; preden gre zakon v parlament se skuša uskladiti s socialnimi partnerji npr. sindikati.

VIRI PRAVA PO POMEMBNOSTI:

1. **USTAVA**
2. **ZAKON**
3. **KOLEKTIVNA POGODBA**

POGODBA O ZAPOSLOTVI

- Za vsakega delavca posebi
- Je **POSAMIČNI** pravni akt (ker velja za posamezno osebo)
- Delavec se pogaja z delodajalcem
- Kako zglada pogodba je zapisano v zakonu

OBVEZNE SESTAVINE POGODBE

- o Koliko časa/čas zaposlitve
 - Določen
 - Nedoločen
- o Delovno mesto
 - Vrste dela
- o Imena obeh partnerjev oz. podatki + firma + sedež + zastopnik, če je
- o Pogodba mora biti v skladu s sistematizacijo delovnih mest
 - Sistematizacija del. Mest je dokument, ki ga oblikuje VSAKO podjetje
 - Kateri delavci, kaj točno bodo delavci delali na teh delovnih mestih
 - Če se dejavnost spremeni se mora tudi sistematizacija spremeniti
 - &v pogodbi o zaposlitvi se pogosto sklicujejo na sistematizacijo
- o PODPISI OBVEZNO
- o DATUM NASTOPA DELA (zaradi plače in prispevkov)
- o Izhodiščna oz. osnovna plača, vedno BRUTO
- o Polni/skrajšani delovni čas .. normalni = 40ur/teden
- o Kraj opravljanja dela, ko je ta drugačen kot naslov firme
- o Vrsta kolektivne pogodbe, v skladu s katero je pogodba o zaposlitvi sklenjena
- o Našteti splošni akti delodajalca, interni predpisi

DRUGE SESTAVINE – neobvezne

- Dnevni/tedenski razpored delovnega časa, če je drugačen kot običajen
- Minimalno št. Dni dopusta (dodatni dopust: mali otroci, delovna doba)
 - o Vsako leto mora delodajalec do 31. Marca izdat odločbo o dopusti, se dogovoriti kdaj in koliko naenkrat ga lahko delavec koristi)
- Prepoved konkurence
 - o **Konkurenčna klavzula**
 - 2 leti, ko da delavec odpoved se ne sme zaposlit pri konkurenčnem podjetju .. VELJA SAMO, ČE JE NAPISANO
 - Če prekrši plača določen znesek
 - o **Konkurenčna prepoved** VELJA ZMERAJ! Delavec ne sme delati pri podjetju iste panoge, razen, če mu to dovolimo

- Odpovedni roki
 - o Koliko časa prej mora delavec povedati, da daje odpoved
 - o Lahko je daljši, ne sme pa biti krajši kot v zakonu
 - o Od min15-max 60? dni, daljša delovna doba, daljši rok
 - 15 dni odpovednega roka – delavec je zaposlen do 1 leta
 - 60? – delavec je zaposlen 26 let ali več

Če je delavec mlajši od 15 let je pogodba NIČNA!

POSTOPEK SKLEPANJA POGODBE

- Prosto delovno mesto mora biti **nujno javno objavljeno** – mediji, zavod za zaposlovanje
- Rok za prijavo delavca na prosto delovno mesto najmanj 3 dni

KDAJ NI POTREBNO OBJAVIT PROSTEGA MESTA?

- Ko zaposliš štipendista
- Ko zaposliš delavca, ki že dela v podjetju (ampak je prej delal za polovični čas, zdaj pa za polni)
- Ko zaposliš pripravnika
- Ko se v družbi solastnik zaposli v podjetje
- Ko se pri s.p.-ju zaposli ožji družinski član

POGODBA MORA BITI NUJNO V PISNI OBLIKI.

Tistim, ki so se prijavi na razpis in niso bili izbrani jih moraš **OBVEZNO** obvestiti, lahko tudi po e-pošti.

OBVEZNOSTI DELAVCA PO SKLENITVI POGODBE:

1. Opravljanje dela vestno in po navodilih delodajalca, na način, ki ga on določi.
2. Spoštovati mora pravila varstva pri delu
3. Obveznost obveščanja o vseh okoliščinah, ki bi lahko vplivale na delo in na vse nevarnosti, ki pretijo
 - a. Po zakonu ne sme vprašat kdaj boš mel otroke oz. nerabiš nič odgovorit .. npr. če nimaš varstva za otroke?? -> JULA RAZLOŽ MI :p
4. Prepoved škodljivega ravnanja – delodajalcu nesmeš škodit materialno ali moralno
5. Delavec varuje poslovno skrivnost
 - a. Če skrivnost poveš naprej-> delodajalcu povzročiš škodo

OBVEZNOSTI DELODAJALCA PO SKLENITVI POGODBE

1. **Zagotoviti delo, prostor, material**
2. **Plačilo, PLAČA** -> fiksni + variabilni del, povračila stroškov – malica, prevoz, terenski dodatki, dnevnic, kilometrina, .. & 1x letno NUJNO REGRES v višini, ki je določena v kolektivni pogodbi
 - a. Povračilo stroškov -> delodajalec lahko izplača povračila več kot so max določena ampak je to obdavčeno
3. **Zagotoviti varnost pri delu, zaščitna oprema, zdravniški pregled 1x na 5 let**
4. **Varovanje delavčeve osebnosti**
 - a. Delodajalec ga nesme žalit, nadlegovat -> temu se reče MOBING
 - b. Tudi 3 oseba oz. stranka NESME! (npr. v gostilni – gost nesme nadlegovat natakarka)
 - c. DELODAJALEC MORA TO PREPREČITI!

PRAVICE DELAVCA IZ POGODBENEGA RAZMERJA

1. **PRIPRAVNISTVO OZ. UVAJANJE**
 - a. Ko konča šolo delavec dobi mentorja, ki ga skos nadzira, mu pripravi načrt, ..
 - b. Na koncu ima pripravniški izpit (ko ga naredi, lahko dela to delo SAMOSTOJNO – oziroma je KVALIFICIRAN za neko delo)
 - c. Ni obvezno
 - d. Trajanje je odvisno od izobrazbe (ampak največ 1 leto)
 - e. Ni polno plačano – samo 70%
 - f. Poznamo tudi VOLONTERSKO/PROSTOVOLJNO PRIPRAVNISTVO – ni plačano ampak dobiš IZKUŠNJE!
2. **POSKUSNO DELO**
 - a. Prvih nekaj mesecev, ko se delavec redno zaposli in s tem delodajalec ugotovi ali je delavec primeren za neko delovno mesto – TOREJ POSKUSNO DELO JE NAMENJENO UGOTOVITVI ALI DELAVEC USTREZA ZA NEKO DELOVNO MESTO
 - b. 6 mesecev (lahko se podaljša, če delavec veliko manjka)
 - c. Če delodajalec ugotovi, da delavec ni primeren mu lahko ODPOVE pogodbo o zaposlitvi -> REDNA ODPOVED; (to, da lahko odpove je nekakšna varovalka za delodajalca)

- i. Delavec je upravičen do odpravnine
- 3. **DO IZOBRAŽEVANJA -> DOLŽNOST!**
 - a. Ima plačano odsotnost, stroške, ..
 - b. Čas trajanja je določen v kolektivni pogodbi
 - c. Delavec se mora udeležiti izobraževanja

PRAVICE GLEDE FINANC/DENARJA

- 4. **PLAČA! (fiksna & variabilna) + povračilo stroškov, dodatkov**
 - a. DODATKI – odvisni od pogojev dela
 - i. Za nočno delo, delo ob nedeljah in praznikih, dodatki za nadurno delo, za delovno dobo (odvisno kje delaš & določeno tudi v panožni pogodbi .. 0,33% za dopolnjeno leto).. -> **OSNOVNI DODATKI oz. določeni Z ZAKONOM**
 - 1. Dodatek za delovno dobo velja za zadnjega/trenutnega delodajalca -> če greš drugam delat začne ponovno tečt
 - ii. Drugi dodatki so določeni v kolektivni pogodbi za različne poklice
 - 1. Jamski dodatki, višinski, dodatek za št. Učencev (več kot 26 učencev)
- 5. **PRAVICA DO REGRESA IN LETNEGA DOPUSTA**
 - a. Najmanj v višini minimalne plače in izplačan mora biti do 1.7.
 - b. Če ima delodajalec likvidnostne težave je lahko izplačan do 1.11.
 - c. Če ima delavec pravico do sorazmernega letnega dopusta - vsak mesec $\frac{1}{12}$, ker je glih zaposlen & $\frac{1}{12}$ – sorazmerno delu?
 - d. Če je delavec zaposlen za polovični delovni čas dobi ½ regresa in dopusta
- 6. **ODPRAVNINA**
 - a. Delavec je upravičen, če gre v pokoj in če je zaposlen najmanj 5 let pri zadnjem delodajalcu
 - i. V višini najmanj 2h povprečnih plač za zadnje 3 mesece
 - ii. Ali najmanj v višini 2h povprečnih delavčevih plač
- 7. **NADOMESTILO PLAČE**
 - a. Dopust, bolezen, izobraževanje
- 8. Delavec lahko dobi izplačano tudi **TRINAJSTO PLAČO** (izplačilo zaradi uspešnosti podjetja oz. udeležba pri dobičku)
- 9. **JUBILEJNA NAGRADA**
 - a. Delavec je zaposlen 10,20,30 let
 - b. V kolektivni pogodbi je določeno točno koliko časa mora biti zaposlen
- 10. **Ima pravico do 30 MINUTNEGA odmora za malico**
- 11. **Delavka, ki doji lahko gre otroka podojit – 1ura**
 - a. Do 18 meseca starosti otroka
- 12. **MIN ŠT. DNI DOPUSTA – letni dopust 4 tedne (20 del dni)**
 - a. Starejši, mladoletni, invalidi imajo dodatne dneve!
 - b. Do zadnjega marca mora delodajalec delavca obvestiti o izrabi letnega dopusta – št. Dni
 - c. Delavec ga lahko koristi v večjih delih
 - i. Najdaljši del je lahko dolg max 2 tedna
 - ii. Delodajalec lahko od delavca ZAHTEVA, da ta planira 2 tedna dopusta v letu
 - iii. Delavec nemore PROSTO RAZPOLAGATI z dopustom ampak ga mora **USKLABITI** z delodajalcem
 - iv. + če ma delavec otroke mora met 5 dni oz. določeno št. dni v počitnicah prostih !
- 13. **PRAVICA DO NADUR**
 - a. Nadure so čez delovni čas
 - b. So z zakonom omejene – največ 20h/mesec oziroma 8h/teden, 170h/leto
 - i. to je ZELO KRŠLJIVO! (nadure plačujejo na roke & jih je več kot 20 na mesec oz 8 na teden)
 - c. Delodajalec delavca nesme prisilit v delanje nadur!
 - d. Če pa delavec želi imeti nadure, mora napisati **PISNO IZJAVO**
- 14. **PRAVICA DO DODATNEGA DELA** – v primeru elementarnih oz. naravnih nesreč
 - a. Delavec je DOLŽAN pridit pomagat in sanirat škodo! kadar je treba nujno ukrepat oziroma so ogrožena človeška življenja in premoženje.

PRAVICE POSEBNIH KATEGORIJ DELAVCEV

- 1. **Nosečnice, ženske z malimi otroci** (delodajalec jim NESME nalagati nadur, razen, če ženska hoče, potem mora napisati PISNO IZJAVO!)
 - a. Prepovedano je, da ženske delajo pod zemljo!
- 2. **Mladoletni .. 15-18 let**
 - a. Tisti, ki še niso polnoletni so posebno zavarovani!
 - i. NE SMEJO DELATI:
 - 1. Pod vodo & pod zemljo
 - 2. Kjer so strupi, sevanja
 - 3. Mraz, vročina, hrup, vibracije

4. Nočne ure
5. Morajo imeti delo prilagojeno telesnim sposobnostim
6. 8h/teden in NE več
7. Nesmejo delati nadur

ii. **IZJEME:**

1. Če dela v gledališču, lahko dela ponoči
2. Manekeni, igralci, šport, ..
3. Višja sila

b. Dokler je delavec mladoleten se mu dopust poveča za 7 dni (torej najmanj 27 dni)

3. Invalidi

- a. Treba mu je prilagoditi delo
- b. Krajši delovni časi
- c. Odpuščanje invalidov je skoraj nemogoče
 - i. Če delavec postane invalid mu mora delodajalec poiskati primerno delo

4. Starejši delavci -> 55 let dalje

- a. Krajši delovni čas
- b. Nadur ni, razen, če se delavec strinja in napiše PISNO IZJAVO

PREPOVED DISKRIMINACIJE – ZAKON O PREPOVEDI DISKRIMINACIJE

- Narodnost, rasa, vera, starost, invalidnost, spolna usmerjenost, članstvo v sindikatu, zdravstveno stanje, osebne okoliščine, ..

POZITIVNA DISKRIMINACIJA

- Daš jim boljše pogoje, saj imajo določene lastnosti oz. so delavci posebnih kategorij
 - o Nosečnice, invalidi, mladoletni, ..

Zaščita za vodja sindikata - SINDIKALNI ZAUPNIK

- Mu ne preneha pogodba o zaposlitvi
- Ima več pravic
- Pozitivna diskriminacija

PRENEHANJE POGODBE O ZAPOSLOTVI

Vrnitev dokumentov, ki jih je delavec predal ob zaposlitvi, če delavec to zahteva + potrdilo o vrsti dela, ki ga je delavec opravljal.

Delavec mu ne sme zapisati NIČESAR, kar bi delavcu otežilo iskanje nove zaposlitve-

V zakonu je 6 različnih načinov kako preneha pogodba o zaposlitvi:

1. PRENEHANJE POGODBE O ZAPOSLOTVI ZARADI PRETEKA ČASA

- a. Kadar je delavec zaposlen za določen čas
- b. Ve se že v naprej (je določen datum) in tukaj ni odpovednega roka
- c. NOVO: delavec zaposlen za določen dan je upravičen do odpravnine razen v izrednih primerih:
 - i. Javna dela
 - ii. Sezonsko delo (obiranje sadja) – do 3 mesece

2. SMRT DELAVCA OZ. ENE OD STRANK

3. SPORAZUMNA RAZVELJAVITEV

- a. Oba se strinjata, da preneha delovno razmerje
- b. Mora biti pisno, obvezni podpis delavca
- c. Ni upravičen do nadomestil iz brezposelnosti

4. S SODBO SODIŠČA

- a. Delodajalec in delavec imata sodni spor
- b. Delavec je bil neupravičeno oz. nepravilno odpuščen
 - i. Pritožiti se mora na DELOVNO SODIŠČE
- c. Če sodišče ugotovi, da delodajalec ni zakonito odpustil delavca, sodišče sproži postopek in delodajalec mora plačati vse za nazaj! (prispevke) & delavca bo moral ponovno zaposliti
- d. V primeru nemogočega sodelovanja delavca z delodajalcem zaradi spora je pogodba prekinjena. Delavec je upravičen do odškodnine in povrnitvi prispevkov a nebo ponovno zaposlen.

5. PO ZAKONU

- a. Poznamo 2 načina:
 - i. Če delavec postane invalid (1. Stopnje – avtomatsko prenehanje)
 - ii. Če imamo pogodbo sklenjeno s tujcem in mu preneha delovno dovoljenje oz. nima SLO državljanstva

6. ODPOVED POGODBE O ZAPOSLOTVI

- a. Redna in

- i. Po pogodbi in zakonu
- ii. Odpovedni rok je predpisan z zakonom
- iii. Minimalen odpovedni rok je v zakonu, lahko se dogovorita za daljšega
 - 1. odpovedni rok v pogodbi
 - 2. krajši od zakona nesme bit

b. Izredna

- i. Ni odpovednega roka
- ii. Hujša kršitev zakona oz obveznosti iz delovnega razmerja ene ali druge stranke (delavca ali delodajalca)

Osnovna razlika? Odpovednega roka pri izredni odpovedi NI!

REDNA ODPOVED:

S STRANI DELAVCA:

- Ne rabi razlagati zakaj daje odpoved
- Mora imeti pravico do zagovora
- Lahko se pritoži na sodišče

S STRANI DELODAJALCA:

- Mora natančno razložiti zakaj, izpolnjevati mora pogoje, izvesti pogoje za odpustitev, če ne se delavec pritoži
 - o Kaj mora delodajalec paziti?
 - Mora ga pisno obvestit, da ne izpolnjuje obveznosti
 - Lahko tudi v e-obliki
 - Če se delavec naprej krši mu odpove delovno razmerje
 - Delodajalec mora dat delavcu možnost in čas za zagovor (najmanj 3 delovne dni) – tu lahko sodeluje tudi sindikat
 - Odpoved mora biti pisna

RAZLOGI ZA REDNO ODPOVED S STRANI DELODAJALCA

1. POSLOVNI RAZLOG – delavca preprosto nerabi; NI DELA! »TEHNOLOŠKI VIŠEK«

- a. Pisno obvestilo delavcu
- b. Delodajalcu se ni treba zagovarjati
- c. + odpravnina
- d. + delavec dobi na zavodu nadomestilo

*pri sporazumni pogodbi – nedobi nadomestila

2. Razlog NESPOSOBNOSTI

- a. Delavec ne dela tako, kot se pričakuje -> nekvalitetno, nepravočasno, ..
- b. Delodajalec mu v tem primeru poskuša poiskati novo delo; mogoče na drugem delovnem mestu oziroma na manj zahtevnem delovnem mestu
- c. Če se delavec ne strinja, da bi delal na drugem delovnem mestu pogodba preneha in nedobi odpravnine

*mladi delodajalec – zaposlenih do 10

3. KRIVDNI RAZLOG

- a. Delavec je kršil pogodbo in svoje obveznosti
- b. Disciplinske kršitve
- c. Delodajalec ga mora najprej NUJNO pisno obvestiti + če se bo to ponovilo .. UKREP-PRENEHANJE DELOVNEGA RAZMERJA
- d. Delavec ima pravico do zagovora – pomaga mu lahko sindikalni pravnik
- e. Delodajalec lahko delavcu PREPOVE, da bi ta še naprej opravljal delo oz. prihajal v službo .. v tem primeru dobi delavec med odpovednim rokom in dejansko izgubo službe nadomestilo (1/2 plače)

NEUTEMELJENI RAZLOGI

Delodajalec po zakonu nesme odpustiti delavca zaradi:

- Rase
- Bolniške
- Stavke
- Spolne usmerjenosti, ..

ODPOVEDNI ROKI:

- Odpovedni rok je med tem, ko delavcu rečeš, da bo izgubil službi in dejansko izgubo službe.
- Min 15 dni – če delavec dela do 1 leta
- Max 60 dni – če dela več let

Namesto odpovednega roka se lahko zmenita za denar – DENARNO POVRAČILO namesto odpovednega roka

Med odpovednim rokom lahko delavce manjka 2h/teden zaradi iskanja nove zaposlitve.

IZREDNA ODPOVED – težja kršitev

- Brez odpovednega roka!
- In delavec in delodajalec da pobudo
- KRŠITVE!
- Krivdo/razloge daje pobudnik odpovedi
- Samo v primerih, ki jih določa zakon

RAZLOGI NA STRANI DELAVCA

1. 5 dni zaporedoma ne pride v službo in neobvesti delodajalca, da ga nebo v službo
2. Odkloni delo pri delodajalcu prevzemniku; če podjetje nekdo kupi
3. Naklepno povzroči škodo oz. huda malomarnost
4. Lažni podatki
5. Kazniva dejanja (umor, kraja, vlom, ..)
6. Kršitve bolniškega staleža (gre na počitnice)
7. Če dobi zaporno kazen daljšo od 6 let
8. Če neuspešno opravi poskusno delo

RAZLOGI NA STRANI DELODAJALCA

1. Ne daje plače vsaj 2 meseca oz. daje bistveno manjšo plačo, kot je dogovorjeno
2. Če v 6-ih mesecih 2x zaporedoma ni dal plače pravočasno do 18. v mesecu
3. Ne zagotovi dela in ne plača nadomestila
4. Ni varnosti, zdravja pri delu
5. Varstvo pred nadlegovanjem
6.